

Nathalie Foti Bachke

**Arbeid fra fritidsbolig; i lys av et fleksibelt og grådig
arbeidsliv**

En studie av mennesker som på ulike måter benytter
fritidsboligen i arbeid

Masteroppgave i sosiologi

Trondheim 2011

Institutt for sosiologi og statsvitenskap
Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse
NTNU – Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

FORORD

Siste punktum er satt og oppgaven har nå nådd sin ende. Masteroppgaveskrivingen har vært en markering av et avsluttende kapittel ved NTNU, hvor jeg har tatt i bruk de kunnskapene jeg har opparbeidet meg gjennom de siste fem årene. Det har vært en veldig lærerik prosess som har medført mange positive følelser og glede men også en veldig krevende prosess som naturlig nok også har ført med seg noe frustrasjon og fortvilelse. Heldigvis har jeg vært omringet av fantastiske mennesker som på ulike måter har bidratt til å gjøre det til en, alt i alt, god opplevelse. Dere fortjener alle en stor takk:

Av faglige bidrag vil jeg først og fremst rette en stor takk til min veileder, Johan Fredrik Rye. Ikke har du bare bidratt med gode kommentarer og konstruktiv kritikk, men du har også hatt tro på meg og mitt prosjekt hele veien. Hver eneste veiledningstime har vært til kjempe stor hjelp og selv om jeg noen ganger har kommet inn med oppgitthet har jeg alltid forlatt kontoret ditt med en ny optimisme. Jeg vil også takke deg for å ha latt meg ta del av prosjektet: *The Second Home Phenomenon and New Rural Conflicts. Implications for Policies for a Rural 'Part-Time' Repopulation*. Det å ha fått være med i et arbeidsmiljø, seminarer og møter har gitt en ekstra motivert til å gjøre det lille ekstra.

Takk også til bygdeforskning og kontorgjengen som har inkludert meg i hyggelige omgivelser under skrivingen. Det har vært en glede å ta del av et så positivt arbeidsmiljø. Av mine medstudenter har alle på ulike måter bidratt til å skape en positiv studiehverdag. En spesiell takk rettes likevel til to gode venner og medstudenter: Monica og Gunn Kari, samt «bygdegjengen» Susanne, Sølvi, Marit og Anne-Sigrid. Takk for lesing av tekstutkast og gode kommentarer. Det har vært gull verdt!

Fag satt til side, er det mange andre som jeg skylder en stor takk:

Takk til Silje for gode faglige innspill, støttende ord og et lyttende øre. «Bare ut å kjøre» samtalenene våre har vært uunnværlig.

Takk til lillebror Andreas som har sørget for å holde meg oppdatert på skrekkfilmer, blodige spill og løypeforholdene i vassfjellet. Det har vært viktige pauser i skrivingen.

Takk til lill Santos som alltid sørger for at jeg får rikelige med luftepauser under skrivingen og ikke får sittet for lenge sammenhengende.

Takk til mamma som ba meg tenke meg om en gang ekstra når jeg hadde tatt et valg om at snekkerlinja var det riktige for meg på grunn av «de stilige vestene». Det visste seg å være lurt. Takk også for all mulig støtte i form av gode ord, økonomiske bidrag og for at du alltid stiller opp når det trengs.

Til sist kommer en takk til han som alltid har trøstet når behovet har vært der, gledet seg sammen med meg de gangene det var rom for det og ikke minst alltid vist en stor forståelse og støtte. Tusen takk til verdens beste Håvard.

Nathalie Bachke, Trondheim 2011

SAMMENDRAG

Hensikten med denne oppgaven har vært å undersøke ulike begrunnelser folk har for å benytte fritidsboligen sin i arbeid. Jeg var interessert i hvordan man kan forstå en slik arbeidssituasjonen, hvorfor man gjorde det og hva man ønsket å oppnå med det. For å belyse temaet har det blitt tatt utgangspunkt i to ulike fagtradisjoner: Oppgaven er hovedsakelig en bygdesosiologisk studie, mer spesifikt rettet mot fritidsbolig forskning, men temaet blir også belyst gjennom en arbeid og organisasjons sosiologisk vinkling. Problemstillingen det jobbes ut i fra er «Hvordan kan man forstå arbeid fra fritidsboligen ut i fra teori om fleksible og grådige bedrifter?». Oppgaven tar utgangspunkt i åtte dybdeintervju av norske fritidsboligeiere som på ulike måter benytter fritidsboligen sin i arbeid, og har som mål å avdekke ulike arbeidsmåter og begrunnelsene som ligger bak.

Det jeg fant var ulike arbeidsmåter på fritidsboligen ble definert både som særtrekk ved arbeidslivet og fritidsboliglivet. Arbeidslivet kan bli ansett som hovedstrukturen som de handlet innenfor, mens fritidsboligen på ulike måter ble en løsning for å oppnå fordelaktige resultater. Hvorfor man jobbet ble ikke bare avgjort av type arbeid, men også av personlige særegenheter og spesielt fant jeg her tydelige skiller mellom kvinner og menn. Kvinner så i større grad enn menn ut til å ha et ønske om å skille mellom arbeidstid og fritid når de var på fritidsboligen og spesielt ble tid til familie og barn fremhevet som et viktig argument for dette. Det diskuteres videre rundt om dette kan ha en sammenheng med tradisjonelle kjønnsroller og forventningene til kvinnen og om disse rollene i ytterligere grad kan utspille seg på fritidsboligen som et resultat av fritidsboligen et sted hvor familietid står sterkt. Dette temaet har tidligere blitt fremhevet i sammenheng med at fritidsboliglivet har blitt modernisert og man har i dag tilgang på flere fasiliteter som kan være ønskelig i en arbeidssituasjon. Gjennom min undersøkelse fant jeg i tillegg at mange av de som arbeidet fra fritidsboligen også ønsket det enkle, tradisjonelle fritidsboliglivet og det å arbeide derfra ble en løsning på å frigjøre seg fra det moderne samfunnet.

INNHALDSFORTEGNELSE

FORORD	1
SAMMENDRAG	3
1.0 INTRODUKSJON	8
1.1 Et «nytt hytteliv» og et «nytt arbeidsliv»	9
1.2 Fritidsboligens representasjon	10
1.3 Problemformulering	11
1.4 Oppgavens disposisjon	11
2.0 TEORETISKE OG EMPIRISKE TILNÆRMINGER	12
2.1 Et fleksibelt arbeidsliv: Viktigheten av tid og sted	12
2.1.1. Fleksible yrker	15
2.1.2 Å skulle skille seg fra arbeid	17
2.2 Den rurale idyll og den idylliske arbeidssituasjon?	19
2.2.1 Fra fritidsbolig til andrehjem	20
2.3 Oppsummering	22
3.0 METODE	24
3.1 Datainnsamlings første del: Forberedelse av intervju	24
3.1.1 Intervjuguiden	27
3.2 Datainnsamlingens andre del: Under intervjuet	28
3.3 Datainnsamlings siste del: I etterkant av intervjuet	30
3.4 Kvalitetsmessig vurdering av datainnsamlingen	31
4.0 ARBEID FRA FRITIDSBOLIGEN	34
4.1 Måter å arbeide på	34
4.1.1 Konsentrasjonsarbeideren	35
4.1.2 Tidsklemmearbeideren	36
4.1.3 Samarbeideren	36
4.1.4 Deltidsflytteren	37
4.2 Arbeidslivets krav	37
4.3 Tid til familien	41
4.3.1 Familievennlig konsentrasjonsarbeid?	43
5.0 DEN IDYLLISKE ARBEIDSSITUASJON	46
5.1 En avskjerming fra hverdagen	46
5.2 Samarbeideren og det sosiale aspektet	51
5.3 Arbeid gjør fritidsboligen til et andrehjem	53
6.0 KONKLUSJON	56
7.0 LITTERATURLISTE	60
VEDLEGG A: Informasjonsbrev til informanter:	66
VEDLEGG B: Intervjuguide	68

1.0 INTRODUKSJON

Hensikten med denne studien er å undersøke ulike begrunnelser folk har for å benytte fritidsboligen i arbeid. Resultater fra spørreundersøkelsen *By, Bygd og Fritidsbolig* (2008) viste at 25% av respondentene hadde muligheten til å utføre hele- eller deler av arbeidet sitt fra fritidsboligen. En annen undersøkelse utført av Norsk Eiendomsmeglerforbund (2005) viser at hver tredje nordmann kunne tenkt seg å jobbe fra hytten. Med utgangspunkt i foreliggende forskning ønsker jeg å studere dette fenomenet nærmere. Interessen for dette har oppstått med en tanke om at å arbeid fra fritidsboligen blir en kombinasjon av to ytterpunkter av en hverdag. På den ene siden har man arbeid som gjerne anses som den travle og slitsomme delen av hverdagen, mens fritidsboligen på den andre siden gjerne har blitt forstått som et sted for rekreasjon og avslapping. Hvordan kan man forstå denne situasjonen, hvorfor gjør man det og hva ønsker man å oppnå med det?

For å belyse temaet vil jeg ta utgangspunkt i to ulike fagtradisjoner. Denne oppgaven kommer hovedsakelig til å være en bygdesosiologisk studie, mer spesifikt rettet mot fritidsbolig forskning. Fritidsboliger har ikke vært et stort tema innenfor forskning siden 70-tallet, før det i de siste årene har oppstått en fornyet interesse for temaet (Grefsrud, 2003). Av den forskningen som i dag som er rettet sosiologisk studeres blant annet forestillingen man har om hjemmet som ét sted (Nilsen, 2007). Mange av de fritidsboligene som bygges i dag, er mer tilpasset for en helårsbruk enn hva de har vært tidligere, noe som gjør at man også kan benytte fritidsboligen på en annen måte. Som en følge av økt teknisk standard har det blitt lettere å kunne gjennomføre lange og hyppigere opphold, noe som også har ført til at mange har fått et mer forpliktet forhold til den aktuelle kommunen. Som en følge av dette har det blitt mer naturlig å kalle fritidsboligen for en *sekundærbolig* eller et *andrehjem* (Ericsson, Arnesen og Overvåg, 2005).

Min andre innfallsvinkel vil være å belyse denne fritidsbolig bruken gjennom en arbeid og organisasjons sosiologisk blikk, ved å ta utgangspunkt i et fleksibelt arbeidsliv som kan åpne opp for en hyppige bruk av fritidsboligen. En del yrker tillater en større grad av selvdefinert arbeidstid enn andre noe som gjør at man selv har muligheten til å bestemme tid og sted for arbeidsoppgavene. Gjennom å selv kunne definere tiden, kan man velge å ta med seg arbeid på fritidsboligen for å utvide helgene eller ta flere fridager i strekk (Farstad, Almås og Rye, 2008).

Av forskning som tidligere er utført på dette temaet, har det i størst grad vært deskriptiv forskning i form av kvantitative undersøkelser som søker å kartlegge hvor mange som arbeide fra

fritidsboligen, eller hvor mange som ønsker å gjøre det (Se BBF, 2008; NEF, 2005; Hiltunen, 2007), selv om det fortsatt ikke foreligger noen nasjonale tall på hvor mange som faktisk gjør dette. Det har også gjennom ulik faglitteratur blitt påpekt hvordan et fleksibelt arbeidsliv og en forbedret hyttestandard har kan være bidragsyttere til at fritidsboligen har blitt mer aktuelt som et arbeidssted (se blant annet Farstad et al., 2008; Ericsson et. al., 2005; Grefsrud, 2003; Jystad, 2000). Min spesialisering vil bli å gå dypere til bunns og prøve å forstå og forklare hva fenomenet går ut på.

1.1 Et «nytt hytteliv» og et «nytt arbeidsliv»

Hvis man ønsker å studere arbeid og fritidsbolig som to uavhengige fenomen i et tidsperspektiv, vil man se at det har skjedd store strukturelle endringer på begge områdene. Her i Norge har vi lenge hatt en sterk hytte og fritidsbolig tradisjon, da slike «ekstrahjem» først og fremst ble bygd i sammenheng med en urbaniseringsprosess som trakk mange vekk fra bygdene og inn mot byene for å få større tilgang på arbeid. For å ha et sted å vende tilbake til i sammenheng med ferier og lignende bygde man seg små boliger som lå i tilknytning til gårdsbruk (Flognfelt, 2002). De siste tiårene har denne trenden bare fortatt å øke og mange i dag ønsker seg en fritidsbolig, ikke bare på grunn av en eventuell familiær tilknytning, men også fordi man på ulike andre måter finner stedet attraktivt. (Ericsson et al., 2005). I 2008 fantes det hele 418 000 fritidsboliger (hytter, sommerhus ol.) i Norge (SSB, 2009).

Utformingsmessig sett har fritidsboligen forandret seg mye gjennom tiden og mange inneholder i dag en relativt høy teknisk standard. Som kontrast kan man tenke seg den lave og enkle standarden som i lang tid har vært selve kjennetegnet på den typiske fritidsboligen og verken innlagt strøm eller vann har vært en selvfølge. Selv om den enkle standarden fortsatt eksisterer og mange i dag verdsetter nettopp denne delen ved hyttelivet er det stadig flere som ønsker en høyere standard på hyttene sine (Ericsson et.al, 2006; Kaltenborn, 2002). Mange fritidsboliger i dag er moderniserte og godt utstyrte og den tekniske standarden kan være på nivå med det man har hjemme. Slike utviklingstrekk har bidratt til at mange fritidsboliger i dag kan fungere som en *bolig nummer to* (Farstad et al., 2008). Ifølge Farstad et al. (2008) spiller standarden på fritidsboligen i seg selv, samt tekniske fasiliteter knyttet til fritidsboligområdet generelt, også en betydelig rolle for hvorvidt fritidsboliger kan benyttes i jobbsammenheng eller ikke (Farstad et al., 2008 s:19). Viktigheten av tekniske fasiliteter, som for eksempel bredbånd, vil bli vektlagt gjennom denne oppgaven, også fordi dette har en tydelig aktualitet i dagens samfunn. Bredbånd og telefoni gjør at man kan opprettholde kommunikasjon med omverden fra hvor en måtte befinne seg, og det få dekning på hyttene i Norge har vært et satsningspunkt innenfor mange av de store nettverksleverandørene den

siste tiden (Ice.Net, 2009).

På den ande siden, vil de endringene som har skjedd innenfor arbeidslivet også være essensielle for en slik arbeidsform, da ikke alle har muligheten til å kunne skille seg fra sitt fysiske arbeidssted. Grunnen til at jeg sier endring, er for at trekk ved arbeidsformen som her beskrives, gjerne er definert som *det nye arbeidslivet*. Mange befinner seg i dag innenfor stillinger med høy fleksibilitet og høy autonomi, noe som gjør at viktigheten av tid og sted i arbeidet til dels kan forsvinne. Type arbeidere som befinner seg innenfor beskrevne bedrifter, er gjerne kunnskapsarbeidere, som tilfører bedriftene de er ansatt i gode ferdigheter innenfor et arbeidsområde (Håpnnes og Rasmussen, 2007). Sammenlignet med byråkratiske organisasjoner, vil ansatte i slike bedrifter oppleve en større ansvarliggjøring over sine arbeidsoppgaver og mulighetene til å tilpasse sin egen arbeidshverdag vil dermed være større. Bedriften blir avhengig av å tiltrekke seg og beholde høyt kvalifiserte og dyktige medarbeidere, noe man løser ved å tilby de ansatte gode vilkår og spennende arbeidsoppgaver (Rasmussen, 1999). Tilbake får man lojale ansatte som gjør en stor innsats og som er dedikert til arbeidet sitt, noe som i seg selv også kan være en begrunnelse for at en del arbeider fra fritidsboligen. Arbeid blir noe mer enn materialistiske goder, det blir også en måte å realisere seg selv på, noe som skaper en kultur om å arbeide mye blant slike ansatte. Skillene mellom arbeid og fritid blir mer flytende og mange jobber av egen vilje utover de fastsatte arbeidstidene. Rasmussen (1999) benytter to begreper på slike bedrifter, *forførende og grådige*, som er en definisjon på at de på den ene siden tilbyr en attraktiv og forførende arbeidssituasjon for sine ansatte men på den andre siden blir bedriften grådig ved å tilby altoppslukende og umettelige ytelseskrav som de ansatte hele tiden må prøve å holde tritt med (Rasmussen, 1999).

1.2 Fritidsboligens representasjon

Det jeg finner interessant med dette er å prøve å tolke hva som skjer med livet på fritidsboligen når man arbeider derfra. Fritidsboligen har tradisjonelt blitt ansett som et sted for hvile og rekreasjon og spørsmålet blir da om denne representasjonen gradvis blir byttet ut hvis man benytter den til arbeid. Tar arbeid tid fra andre aktiviteter? Og i hvor stor grad preges livet på fritidsboligen av arbeid? På den andre siden, kan man spekulere om de typiske kjennetegnene som fritidsboligen har er det som stimulerer til en god arbeidssituasjon. Stillhet, inspirerende natur og avkobling er gjerne ord som benyttes for å definere tiden man tilbringer på fritidsboligen. Kan dette være ønskelige kvaliteter også i en arbeidssituasjon?

Jeg kommer til å benytte fritidsbolig som en samlebetegnelse for hytter, ferieleiligheter, fritidshus,

andrehjem/second homes, sekundærboliger, landsted, sommersted, setrer, koier og andre boenheter som benyttes til private opphold, men som ikke er brukerens folkeregistrerte adresse (Farstad, et. al. 2008). Fordelen med å benytte et så bredt begrep er at det kan omfatte mange ulike fritidshjem uavhengig av deres størrelse, standard, beliggenhet eller bruksmåte. Videre blir *primærbolig* en betegnelse på førstehjemmet eller den folkeregistre bostedsadressen og det blir en samlebetegnelse for eneboliger, flermannsboliger, rekkehus, leiligheter, hybler, gårdsbruk og så videre. Hvilke kommuner disse boenhetene befinner seg i kommer til dels også å være relevant, når man snakker om fritidsboligen og primærboligen og forskjellene mellom disse. Gjerne snakker man da også om forskjellene mellom by og bygd og det urbane og det rurale, da de fleste fritidsboliger er å finne i rurale områder (Farstad et.al, 2008).

1.3 Problemformulering

Formålet med denne oppgaven er å forstå og forklare fenomenet arbeid fra fritidsboligen. Hvorfor jobber man derfra og hva ønsker man å oppnå med det? Jeg ønsker å studere fenomenet fra aktørens synspunkt og tar dermed utgangspunkt i at dette er noe man på gjør fordi man på en eller annen måte ønsker å opp nå noe med det. For å forstå hvorfor noen arbeider fra fritidsboligen, må jeg dermed også forstå hva som ligger bak og som er hver enkelt persons grunnlag for å gjøre det. Gjennom dette håper jeg å kunne avdekke mønster og særtrekk, som kan fortelle noe mer generelt om arbeid fra fritidsboligen, og problemstillingen jeg kommer til å arbeide ut fra er:

Hvordan kan man forstå arbeid fra fritidsboligen ut i fra teori om fleksible og grådige bedrifter?

For å nærme meg denne problemstillingen vil jeg ta utgangspunkt i ulike teoretiske og empiriske tilnærminger, samt et eget innsamlet datamateriale i form av kvalitative samtaleintervju.

1.4 Oppgavens disposisjon

I det neste kapitlet skal jeg presentere teoretiske perspektiver og tidligere forskning som jeg vil være nyttig i analysen av arbeid fra fritidsboligen. I kapittel 3 redegjør jeg for hvordan jeg metodisk sett har gått frem gjennom datainnsamlingen og vurderer datamaterialets kvalitet. Kapittel 4 blir det første av to analysekapittel hvor jeg diskuterer mine funn opp i mot tidligere forskning. Dette kapitlet vil se hvordan arbeidslivet kan ha hatt en innvirkning på ønsket om å arbeide fra fritidsboligen, mens kapittel 5 som er det andre analysekapitlet belyser temaet fra teori rettet mot fritidsboligen i seg selv. Til sist kommer et avsluttende kapittel hvor mine hovedfunn oppsummeres.

2.0 TEORETISKE OG EMPIRISKE TILNÆRMINGER

I følgende kapittel vil fokuset rettes mot hvordan man kan forstå arbeid fra fritidsboligen ut i fra ulike teoretiske tilnærminger. Hvorfor man jobber fra fritidsboligen og på hvilken måte man gjør det kan forstås på ulike måter basert på vinklingen man studerer det fra. Jeg ønsker å belyse temaet gjennom et handlingsteoretisk paradigme, som er ulike teorier med utgangspunkt i individers atferd med aktøren i fokus (Schiefløe, 2003). Skal man forstå hvorfor noe skjer og hvorfor et menneske gjør noe, må man også forstå hva vedkommende ønsker å oppnå med handlingen. Jeg er ikke bare interessert i å se *hvordan* man jobber fra fritidsboligen, men jeg ønsker å forstå *hvorfor* man gjør det. En bestemt type atferd kan ha mange ulike begrunnelser og ulike koblingen mellom atferden og hensikten. Ifølge Schiefloe (2003) er det i tilknytning til handlingsteoretiske orienteringer vanlig at selv om man oppdager koblinger mellom type atferd og målet med atferden som er veldig ulike basert på individuelle variasjoner er det også sannsynlig at man til en viss grad kan gruppere menneskene slik at det til sammen danner forholdsvis regelmessige mønster. Med utgangspunkt i teori og innsamlet datamateriale, håper jeg også å kunne si noe om ulike måter å arbeide fra fritidsboligen på og avdekke generelle mønster og fellestrekk.

Som nevnt innledningsvis vil denne oppgaven kombinere to ulike fagtradisjoner da jeg hovedsakelig tar utgangspunkt i et bygdesosiologisk fenomen, men i lys av arbeid og organisasjons sosiologisk forskning. Tradisjonene skal sammen kunne bidra til en felles tolkning av fenomenet, men gjennom dette kapitlet vil teoretiske og empiriske tilnærminger innenfor disse to retningene bli presentert hver for seg. Første steg vil bli å presentere teori om hvordan et nytt arbeidsliv, med fleksible og grenseløse arbeidsforhold, kan være en medvirker til at man jobber fra fritidsboligen. Deretter kommer en mer inngående forklaring på hvordan fritidsboligen i seg selv og miljøet rundt fritidsboligen kan danne grunnlaget for ønskelige arbeidsforhold.

Til sist i kapitlet kommer en oppsummerende gjennomgang av kapitlets hovedmomenter.

2.1 Et fleksibelt arbeidsliv: Viktigheten av tid og sted

Arbeid fra fritidsboligen har ikke blitt belyst i dybden på et tidligere tidspunkt, men det har av flere forskere blitt nevnt som en voksende og aktuell problemstilling for mange. For eksempel skriver Ericsson et.al. (2005) hvordan de i sin undersøkelse fant at mange av de som eide fritidsboliger hadde en profesjonsmessig tilknytning til ulike frie yrker slik som advokater, leger, tannleger, ingeniører, arkitekter, rådgivere, konsulenter og forskere osv. Som en følge av deres fleksible

arbeidssituasjon har disse personene stor frihet til å bestemme sin egen arbeidstid og er dermed ikke avhengig av å være på et sted for å utføre jobben sin. Slike fritidsboligeiere har også muligheten til å tilføre den aktuelle kommunene kompetanse som på ulike måter kan gagne lokalsamfunnet, gjennom å for eksempel tilby arbeidskompetanse som ofte mangler i mindre kommuner (Ericsson et.al., 2005). Fleksibelt arbeid kan dermed gi muligheten til å oppholde seg på fritidsboligen over en lengre periode, gjennom å for eksempel tilby advokattjenester, lege eller tannlegetjenester til kommuner som mangler det. I deres grupperinger av ulike bruksmåter av fritidsboligen har de kalt disse fritidsboligbrukerne for «Den fleksible profesjonsutøver», som verdsetter muligheten til å arbeide fra fritidsboligen i tillegg til rekreasjonsaktiviteter (Ericsson et.al., 2005, s:36).

Enn annen mulighet til å arbeide fra fritidsboligen vil være å utføre arbeid fra selve hytten, hvis man har arbeidsoppgaver som enkelt kan la seg utføre fra andre steder enn kontoret. Ericsson (2006) påpeker i artikkelen *Fritidsboliger – utvikling og motiver for eierskap* hvordan man kan trekke frem ulike trekk ved samfunnsutviklingen, som organisering og teknologisk utvikling, som begrunnelser for å arbeide fra fritidsboligen i tre ulike punkter: *Arbeid, fritidslivet og hyttelivet*. Arbeid kan være en begrunnelse på den måten at innenfor en del yrker er det stadig mindre deler av arbeidet som nødvendigvis må utføres fra arbeidsplassen og nye teknologiske løsninger åpner for trådløse forbindelser og distansearbeid. Videre har det skjedd endringer i hvordan fritiden og ferier tas ut og lengre ferier og kortere arbeidstider kan gi større muligheter for lengre opphold på fritidsboligen. Som et tredje punkt vil fritidsboligen i seg selv være vesentlig da mange fritidsboliger har gjennomgått store forandringer. De er i dag ofte bedre utstyrt enn tidligere og har en standard på linje med en primærbolig.

Det som blir tydelig her er at fleksibilitet blir en grunnleggende betingelse for å skulle arbeide fra fritidsboligen og oppfatningen man har av arbeid på et fast sted til en fast tid blir ikke like relevant som den har vært før. Fleksibelt arbeid defineres av Bakke (2001) som et begrep som kan benyttes om deltidarbeid, delte vakter, outsourcing, komprimert arbeidsuke, jobbdeling og m.m. Fleksibelt arbeid blir dermed et bredt begrep som omfatter mange ulike arbeidsformer. Et grunnleggende særtrekk som er relevant i denne sammenhengen er at man kan skille seg fra sitt faste arbeidssted og utføre arbeidet fra andre steder og det vil også være mulig å tilpasse arbeidshverdagen etter eget ønske. Dette stiller igjen krav til type arbeid man har og hvordan arbeidshverdagen er strukturert.

Oftest snakker man i slike sammenhenger om postmoderne organisasjonsformer (Clegg, 1990). Postmoderne organisasjonsformer defineres av at man vektlegger høy fleksibilitet, høye

kvalifikasjonskrav og ansvarliggjøring av de ansatte. Sammenlignet med de tradisjonelle byråkratiske organisasjonene, er disse bedriftene mer dynamiske og mangler den hierarkiske og strenge arbeidsdelingen som man fant i de typiske «Tayloristiske» organisasjonene. Bakgrunnen for denne endringen er en økende konkurranse i markedet som strekker seg globalt og dermed stiller økende krav til fleksibilitet, samt krav til ansattes kunnskapsproduksjon. Resultatet blir da at hver ansatt får mer ansvar for sine arbeidsoppgaver og ansvaret i bedriften blir dermed desentralisert. De ansattes kunnskaper blir nødvendige for bedriften og avhengighetsforholdet mellom den ansatte og bedriften blir dermed endret. Bedriften ønsker å beholde den ansatte og deres kompetanse og tilbyr dermed gode arbeidsforhold tilbake, slik som arbeidsoppgaver med høy utvikling og læringsmuligheter og fleksible arbeidsforhold (Rasmussen, 1999).

Fleksibilitet i forhold til tid og sted kan dermed komme som en følge av flere ulike faktorer. På den ene siden har de ansatte fått større ansvar for sine egne arbeidsoppgaver, noe som gjør at man kan utføre arbeidsoppgavene uten å være fysisk tilstede på bedriften og på den andre siden stiller et globalt marked og internasjonale arbeidsforhold krav til fleksibilitet.

En teknologisk utvikling har også på sin side bidratt til å muliggjøre dette. Castells (2000) har i sin teori av informasjonalismen forklart hvordan nyere teknologi kan ha bidratt til å utløse ulike samfunnsmessige endringer. Han beskriver informasjonalismen som en underliggende produksjonsmåte av en ny samfunnsstruktur *Nettverkssamfunnet*, som er et samfunn hvor kapital, informasjon og teknologi er *strømmende*. Tid og sted beskriver han som den fundamentale, materielle dimensjonen av den menneskelige eksistens som er et direkte uttrykk for sosial struktur og strukturell endring. Teknologiske endringer, spesielt de som inneholder kommunikasjonsteknologi, påvirker endringer i tid og rom og med grunnlag i dette viste han til hvordan tid og rom hadde endret betydning og utvikler begrepene «the space of flows» og «timeless time» (Castells, 2000). The space of flows er den materielle organiseringen av sosial interaksjon som foregår på avstand, gjennom nettverkskommunikasjon som for eksempel telefon og andre interaktive kommunikasjonssystemer mens Timeless Time på den andre siden blir tidsforståelsen. Konsekvensen av å være tilgjengelig over alt til en hver tid, er at arbeidstiden blir utvidet og man jobber mer. Bruken av informasjonsteknologi bidrar til utvikling av en type fleksibilitet som gjør at den enkelte ansatt frisettes med tanke på tid og sted (Ibid). Mange kan i dag uten store problemer utføre hele arbeidet sitt gjennom en bærbar pc og internett og telefoni har gjort det enkelt å kommunisere med ansatte og arbeidsgiver. Teknologiske fremskritt kan på sin side dermed ha bidratt til å gjøre en arbeidshverdag lettere fra fritidsboligen og viktigheten av tid og sted blir ikke

like viktig som den en gang har vært.

2.1.1. Fleksible yrker

Som nevnt kan en fleksibel arbeidssituasjon bety som mangt og det kan omfavne mange ulike yrker. Om arbeidssituasjon er fleksibel eller ikke, lar seg i størst grad avgjøre av type arbeidsoppgaver man har og organiseringen innenfor bedriften. Høy fleksibilitet står i de fleste tilfeller i sammenheng med høy autonomi og det å ha kontroll over sine egne arbeidsoppgaver. Ellingsæter (2002) beskriver skillet mellom de som har ansvar over sin egen tidsbruk og de som har en arbeidsgiver som bestemmer tidsbruken for en som en endring i *arbeidstidens maktrelasjon* (Ellingsæter, 2002: 80). For å vise dette har hun skissert en skal over graden av makt mellom arbeidsgiver og arbeidstaker hvor høy tidssuverenitet på den ene siden er en betegnelse for arbeidstakerens makt over egen arbeidstid, mens *tidsdisiplin* som er arbeidsgivers makt over arbeidstakers tidsbruk er på den andre siden av skalaen (Ellingsæter, 2002 s:80). Rasmussen (2001) beskriver dette som en nedbygging av et hierarki og hvordan mange bedrifter må møte et krav om fleksibilitet for å kunne organisere arbeidet i midlertidige prosjekter med stadig nye samarbeidspartnere. Nedbygging av hierarkiet fører til at de ansatte får mer ansvar for produksjon av varer og tjenester og for relasjonen til kunder (Rasmussen, 2001).

Trekkene som beskrevet over står gjerne i relasjon til såkalte *kunnskapsbedrifter*, som kjennetegnes ved at de ansatte sitter med nødvendige kunnskaper og ferdigheter, som bedriften har behov for noe som igjen skaper et avhengighetsforhold av den ansatte fra bedriften sin side.

Utviklingen fra masseproduksjon av varer mot kunnskapsbasert produksjon av varer og tjenester har endret organisasjonsformene i arbeidslivet. Arbeidsplassen har endret seg fra å være en tung materiell struktur der bygninger og maskiner representerte den viktigste økonomiske kapitalen, til at de ansattes kunnskap og ferdigheter er bedriftens viktigste kapital.

(Rasmussen 1999: 1)

For å definere arbeid i typiske kunnskapsbedrifter vil jeg videre ta utgangspunkt i tre ulike egenskaper. For det første gjenkjennes ansatte i typiske kunnskapsbedrifter av at de har et ønske om å realisere og utvikle seg selv gjennom arbeid. For den ansatte handler det ikke bare om det å gå på jobb, få lønn og gå hjem men også om å kunne utvikle seg selv og bruke sine kunnskaper. Det tilbys gjerne mening i arbeidsoppgavene, læringsmuligheter og utviklede arbeidsoppgaver som en følge av at bedriften vil beholde de ansatte. For at de ansatte skal bli værende i bedriften, tilbyr bedriften

ulike goder for å tilfredsstill den enkelte ansatt, i form av gode arbeidsforhold, og de gjør seg på denne måte attraktive. Alvesson (2000) skiller kunnskapsarbeidere fra andre arbeidere ut i fra hvordan arbeidet deres er organisert: Et høyt innslag av selvbestemmelse, arbeidsoppgaver med høy problemløsning og høye kompetansekrav. Kunnskapsbedrifter har som regel en fleksibel og desentralisert organisasjonsstruktur, hvor de ansatte blir gitt mye ansvar for egen arbeid. Michael Maccobys (1989) har utviklet et godt begrep på den typen ansatte som legger vekt på interessante oppgaver, godt samarbeid, faglige utfordringer og utvikling, som han kaller for «egen utviklere» (self developer), som skal karakterisere denne typen motivasjon i arbeid. Ifølge Rasmussen (2001) er det sannsynlig at andelen av egen-utviklere er høy i rene kunnskapsbedrifter. Egen-utviklere har et behov for å utvikle og uttrykke seg selv gjennom arbeidet og på denne måten finne mening i livet gjennom den jobben din gjør. Lønn er ikke nok – de vil også bli ansett som dyktige medarbeidere av ledere og andre ansatte og gjør derfor en stor egeninnsats i arbeidet (Maccobys, 1989).

Men det blir for enkelt og si at grunnen til at kunnskapsarbeidere jobber mye, kun handler om deres egne dedikering til arbeidet. Den neste begrunnelsen handler om at i mange tilfeller er bedriften i seg selv utsatt for en konkurranse fra andre bedrifter i markedet, noe som gjør at de må utnytte de ansattes ressurser som langt det er mulig. Dette igjen resulterer gjerne i veldig høye arbeidskrav (Rasmussen, 1999). Mange slike jobber, som også gjerne betegnes som gode jobber, inneholder et stort press mot de ansatte. Et press som er resultat både fra arbeidstakers krav og organisasjonens krav om markedet og dens omgivelser. Større vekt på kostnadstyring og økende internasjonal konkurranse fører til tettere tidsfrister og de spennende og utfordrende oppgaven må gjøres i et høyt tempo. Dette fører også med seg at arbeidstiden må utvides, noe som resulterer i ubetalt overtid (Rasmussen, 1999).

Som en siste begrunnelse for at slike arbeidsformer gjerne fører til at man jobber mye, ønsker jeg å fremheve tradisjoner innad i en bedrift og trender for å arbeide mye. Halrynjo (2005) har kalt slike tradisjoner for uformelle spilleregler og referer da til de implisitte forventningene til og oppfatninger av hva som skal til for å lykkes i karrieren. Det handler ikke nødvendigvis om håndfaste krav som stilles fra en arbeidsgiver, men oppfatningen andre har til deg og din arbeidsmengde. Hennes artikkel er et resultat av en undersøkelse som fokuserer på nye aktører og deres møte med allerede rådene spilleregler innenfor en bedrift. Uformelle spilleregler, om å jobbe mye og lange arbeidsdager, som allerede er utformet av de som har jobbet lenge i en bedrift kan bli problematisk å følge for ansatte som har andre forpliktelser slik som for eksempel små barn. Hun fortalte hvordan de i den bedriften hun studerte møtte krav til stedsfleksibilitet, *man burde kunne*

jobbe hvor som helst i verden og tidsfleksibilitet som tilsa *at man skulle stille opp med en gang behovet oppstod*. Spillereglene ble forvaltet av de som har hadde jobbet lenge og som hadde lyktes innenfor bedriften og som ogsa hadde jobbet seg oppover mot toppen. Har man et ønske om å jobbe seg oppover bedrift kan en vanlig praksis være å gjøre det samme som de man har sett lyktes og dermed føle seg forpliktet til å arbeide på samme måte.

2.1.2 *Å skulle skille seg fra arbeid*

Så hva blir så konsekvensene av å arbeide mye? Bedrifter som tilbyr fleksible arbeidsordninger, skal i utgangpunktet tolkes som relativt familievennlige og gunstige for å kunne løse en tidsklemme mellom familie og arbeid (Bungum, 2007). Det å måtte være med på foreldremøter i kontortiden, være hjemme med sykt barn og lignende er konflikter man lettere kan løse hvis man har en fleksibel arbeidssituasjon, ved at man kan ta igjen den tapte arbeidstiden på kveldstid eller i helgene. Arlie Hochschild (1997) stiller i sin bok *The time bind. When work becomes home and home becomes work* likevel spørsmålsteget vedrørende hvor familievennlig slike bedrifter egentlig er da slike tidspraksiser og tidsfleksibilitet har ført til at mange jobber mye og at grensene mellom jobb, familie og fritid har blitt vanskeligere å håndtere. Fritiden kan gå tapt gjennom at man måtte jobbe.

Når det er snakk om mye tid til jobb, blir det ogsa gjerne snakk om lite tid til noe annet og det *andre* blir i veldig mange tilfeller fremhevet som tid til familie og barn. Slik hverdagen er for de fleste i dag handler det ikke nødvendigvis bare om hva man har lyst til å gjøre men i like stor grad hva man *kan* gjøre. Manges hverdager er preget av en *tidskrise* som en følge av at mennesker får mange sosiale krav og forpliktelser rettet mot seg på ulike sosiale arenaer (Ellingsæter, 2004). Man ønsker seg gjerne utdanning, jobb og en familie men det kan være vanskelig å få tiden til å strekke over alle disse tingene. For mange blir det da et spørsmål om prioritering. Årsaker til diagnosen «tidskrise» forstås både som moralsk forfall og økonomisk tvang. Fagfolk som kritiserer foreldres tidsbruk, peker ofte på en individualiseringsprosess som har gått for langt – det er foreldrenes økte egoisme og selvrealisering som truer barns velferd (Ibid).

En interessant aspekt er at en vanlig kritikken av de som benytter mer tid på arbeid enn på barn/familie er ofte rettet mot kvinner (Ellingsæter, 2007). Dette handler om de forventningene man har til kvinner som ogsa kan ha bidratt til at kvinner føler en større ansvar for å være den personen som tar vare på familien. Som en følge av tradisjonelle kjønnsroller som tilsa at kvinnen skulle være omsorgspersonen i hjemmet og at mannen skulle være den som tjente inn pengene og arbeidet, handler tidskrise derfor fortsatt mye om forventningene man har til mødre (Cheal, 2008).

Coser (1991) forteller at kvinner i det moderne samfunn, fremdeles forventes å prioritere barn og familie. Mødres yrkesdeltakelse blir derfor preget av å være konfliktfull og kvinner som både ønsker å ha barn og å være yrkesaktive oppfattes som å ha en konflikt mellom barn og jobb. Konflikten skyldes ikke bare deltakelse i to systemer der tidskravene er uforenelige, men også som en motstridende forventninger til at yrkesaktive kvinner skal være like engasjert i jobben som menn og samtidig gi familien prioritet (Ellingsæter, 2004). Kombinasjonen moderskap og jobb fremstilles nærmest utelukkende som et problem – som økonomisk tvang, tidspress og strev. Arbeidspraksisen til flertallet av dagens mødre indikerer at de ikke ønsker å velge mellom tid eller jobb eller barn, men ønsker å på ulike måter å kombinere disse (Ellingsæter, 2004). Ellingsæter (2004) beskriver i sin artikkel *Tidskrise i familien* en tidskrise som oppstår med to arbeidende foreldre på følgende måte:

Satt på spissen handler dette om et svært enkelt regnestykke: Mødres økte tid til lønnsarbeid har minsket deres tid til omsorg i familien. Fedres familietid har økt noe, men ikke tilstrekkelig til å kompensere for mødres reduksjon. Tomrommet etter mødrene skaper et «omsorgsunderskudd». Essensen er altså at foreldre bruker for lite tid til sine barn – og familielivet blir for hektisk og oppjaget (Ellingsæter, 2004 s:129).

Hvis man tolker dette som en form for rolleforventning som man har til mødre og fedre, kvinner og menn kan dette også bidra til en forståelse av hvorfor kvinner muligens tar mer vare på familietiden av natur. Det å være kvinne innebærer en forståelse andre har av deg og en tilskrevet posisjon, som innebærer visse forventninger fra omverden. En vanlig følge av dette er også at man som idivid i stor grad lever opp til disse forventningene selv (Schiefløe, 2003). Kjønnroller har hatt betydning for sosialiseringen til kvinner og menn, noe som også har bidratt til å prege hvordan man utvikler seg og blir.

Grunnen til at jeg finner dette interessant i denne sammenheng er at fritidsboligen tradisjonelt har blitt ansett som et veldig familievennligsted. I BBF (2008) kommer det frem at hele 83 prosent av respondentene oppgir at «sosialt samvær med familie» er den viktigste aktiviteten under oppholdet på fritidsboligen (Farstad, Rye og Almås, 2009). Ifølge William og Kaltenborn (1999) kan en fritidsbolig være et viktig aspekt ved familielivet. I de tilfellene hvor fritidsboligen er arvet kan det bli et meningsfullt sted som hele familien er knyttet til og det kan gi en helt spesiell form for stedstilknytning. Ifølge Jackson (1986) kan det å samle familien være en av hovedmotivene for å eie fritidsbolig. Hytten blir et felles sted hvor hele familien kan danne en arena hvor alle

familiemedlemmene kan engasjere seg i ulike aktiviteter og fritidsboligen blir et sted hvor man kan knytte bånd på tvers av generasjoner. Ikke alle fritidsboliger er arvet, men noen familier går også til innkjøp av slike boliger, nettopp for å danne et slikt familie-sentert sted for fremtidelige generasjoner (referanse). Det vil bli spennende å se om de forventningene man har til mødre og de forventningene man har til familietiden på fritidsboligen møtes ulikt av kvinner og menn.

2.2 Den rurale idyll og den idylliske arbeidssituasjon?

Som allerede nevnt kan det være flere ulike faktorer som spiller inn på hvorfor man jobber fra fritidsboligen. Hittil har hovedfokus vært på arbeidet i seg selv og hvordan arbeid fra fritidsboligen kan være en løsning på å møte høye krav i arbeidslivet. Jeg har også diskutert rundt hvordan disse kravene kan oppleves ulikt for kvinner og menn, noe som kan resultere i at det oppstår forskjeller i hvilken grad de tillater å la arbeid bli en del av livet på fritidsboligen.

I henhold til Ericsson (2006) sine definisjoner av de tre bidragsyterne som kan gjøre det aktuelt å arbeid fra fritidsboligen kan også fritidsboligens utforming være med å gjøre det mer aktuelt, gjennom at mange fritidsboliger i dag har fått en gjennomgående høyere standard og en forbedret utforming. Hvis man spør en fritidsboligeier hva som er forskjellen mellom hans primærbolig og hans fritidsbolig vil nok den umiddelbare assosiasjonen være de rent tekniske ulikhetene slik som størrelse, beliggenhet og tiden man tilbringer der. Men noe som blir enda viktigere i denne sammenhengen, er forskjellen i hva disse to boenhetene representerer. En primærbolig og en fritidsbolig presenterer to ulike livsstiler, noe som har oppstått med grunnlag i deres beliggenhet. Skillet mellom bygd og by, eller det urbane og det rurale blir dermed viktig for å kunne forklare forskjellene. Den regjerende trenden i Norge er nemlig at de fleste fritidsboliger er å finne i mer rurale områder enn hva primærboligen ligger i, noe som fører til at forestillingen om *fritidsboligen* og forestillingen om *bygda* blir noe av det samme.

På den ene siden får man det urbane bylivet hvor forestillingene gjerne omhandler en travel hverdag, et forurenset miljø, trange boforhold og utrygge omgivelser og på den andre siden finner man forestillingene om det rurale hvor det trygge og det gode, friluftsliv og naturopplevelser er i fokus. Slike beskrivelser blir gjerne kalt for den *rurale idyllen* (Bell, 2006). Bell (2006) påpeker i artikkelen *Variations on the rural idyll* hvordan den rurale idyllen mange i dag ser for seg er en fremstilling og en representasjon av den perfekte bygda, som skapes gjennom media, butikker, noveller og dikt. Den rurale idyllen er en kombinasjon av fire elementer: natur, romantikk, autentisitet og nostalgi (Bell, 2006). Så hvordan kan dette bli viktig i arbeidssammenheng? Bell

(2006) påpeker videre at den rurale idyllen er noe som kun eksisterer i vår fantasi og at dette bildet er noe man konstruerer for seg selv. Å dra på fritidsboligen vil være en måte å utøve denne idyllen på gjennom å forvente å finne disse typiske særtrekkene.

Gjennom at man har forventninger til hvordan bygda skal være og at dette skal være et rolig og fredelig sted, vil man også konstruere denne virkeligheten for en selv. Det å dra på fritidsboligen, blir en måte å leve ut slike forventninger (Bell, 2006), noe som også kan relateres til en arbeidssituasjon. Stillhet og inspirerende omgivelser kan oppleves som gode egenskaper for en konsentrert og gunstig arbeidssituasjon. Omgivelsene på fritidsboligen, samt menneskene eller rettere sagt mangelen på mennesker som oppholder seg der vil være to særegenheter ved å jobbe fra fritidsboligen. Hva slags omgivelser man foretrekker, og hva man har behov for står i sammenheng med hva slags arbeid man har og type oppgaver man skal utføre. Noen har behov for omgivelser som kan inspirere, noen trenger å være omgitt av mange andre mennesker for å kunne samarbeide om en felles problemstilling, mens andre igjen foretrekker stillhet og konsentrasjonsro. Å velge å dra på fritidsboligen for å jobbe, fremfor å sitte på kontoret vil jeg tro er et valg basert på at man ønsker å forsterke positive egenskaper med et arbeidsmiljø eller et hjemmemiljø. Man ønsker *mer* stillhet, *mer* konsentrasjonsro eller *mer* tid med familien.

Et spesielt særpreg ved å jobbe fra fritidsboligen sammenlignet med å jobbe på kontoret er at man mister det sosiale arbeidsfellesskapet. Muligens er det akkurat dette man ønsker å oppnå ved å arbeide fra fritidsboligen? Og muligens kan dette også være en medvirker til at mange ikke finner det aktuelt å skulle arbeide derfra, da både kollegaer og arbeidsgiver blir mindre tilgjengelig om ikke totalt fraværende fra arbeidshverdagen når man jobber fra fritidsboligen. I hvor stor grad man faktisk mister kontakt med sine medarbeidere og kollegaer er noe jeg ønsker å finne svar på gjennom denne oppgaven. Muligens er det mangel på sosial kontakt som er ønskelig, selv om sosial kontakt og mellommenneskelig støtte er av de faktorene som har vist seg å ha en stor innvirkning på «det gode arbeidsliv» (Yttri, 2001).

2.2.1 Fra fritidsbolig til andrehjem

Fritidsboligen har som nevnt en lang tradisjon i Norge, men fritidsboligen har også forandret seg mye. Nyere forskning på fritidsbolig har fokusert på hvordan en del trekk ved fritidsbolig og primærbolig har blitt mindre og at man i større grad kalle det for et andrehjem (Farstad et.al.,2008). Fra tidligere er man vant til å høre om den lille mørke skogshytta som ikke nødvendigvis hadde verken vann eller strøm. Selv om mange i dag fremdeles ønsker en enkel utforming på hytta si, er

det også mange hytter i dag som har en standard tilnærmet med standarden på sin faste bolig. Grunner for det kan være flere og av Farstad et. al. (2008) påpekes blant annet en oppgang i velstanden til nordmenn generelt. Mange har i dag mer penger til overs som kan brukes på fritidsboligen (SSB 2008a), samt at nordmenn generelt har mye mer fritid i dag enn tidligere (SSB 2008b).

En høyere standard på fritidsboligen har bidratt til å gjøre den mer tilgjengelig for helårsbruk, noe som også har ført til at antall dager man benytter på fritidsboligen i løpet av et år har gått opp (Arnesen og Overvåg, 2006). En fritidsbolig i dag kan i større grad benyttes som et «hjem nummer to» (Farstad et. al., 2008). Det å ha tilgang på de fasilitetene som man har hjemme slik som komfyr, kjøleskap, vaskemaskin etc. gjør det enklere å gjennomføre lengre opphold uten å ha store mangler. Som nevnt, gjelder ikke dette alle fritidsboligbrukere, men gruppen jeg beskriver betegnes gjerne i litteraturen som sekundærbosatte fremfor fritidsboligbrukere:

«Med sekundærbolig mener vi altså i hovedsak fritidsboliger med høy teknisk standard og tilgjengelighet, stort sett i feltmessig utbygging, og som gir grunnlag for lange/hyppige opphold. Sekundærbosatte er da husholdningene som eier og bruker sekundærboligene»

(Ericsson et. al., 2005 s:5)

Høy standard kan være et ganske diffust begrep og det vil nok være relativt individuelt hva man legger i det. Men mitt inntrykk er at når det vanligvis snakkes om en fritidsbolig med høy standard, skapes det en kontrast mellom *en ny type fritidsbolig* og *en gammel type* og vann, strøm, tv, innlagt toalett og lignende vil være typiske nyttige ting som er med å definere en fritidsbolig som moderne og med høy standard, i tillegg til møbler og indre fasader. Ytre ting slik som fritidsboligens størrelse, bedre veier og fremkomstmuligheter vil også være med å klassifisere en god fritidsbolig standard (Overvåg og Arnesen, 2007). BFF-undersøkelsen (2008) viser en relativt høy standard blant norske hyttebrukere da 58% av hyttebrukerne har en fritidsbolig som er større en 60kvm. Samme undersøkelse viser også at så mange som 66% har innlagt strøm og 52% har innlagt vann. Videre har 82% har komfyr og 78% har kjøleskap.

Det påpekes gjerne hvordan en høyere standard kan ha bidratt til å gjøre fritidsboligen mer attraktiv som et godt arbeidssted (Farstad et.al., 2008). En forbedret teknologi som gjør at man lett kan kommunisere med medarbeidere og arbeidsgiver over internett og telefon vil nok også være et viktig poeng (Bakke, 2001). BFF undersøkelse viser at bare 4% har bredbånd fra fritidsboligen,

men her må man ta i betraktning at resultatet ikke indikerer hvorvidt informanten har svart på om han har *innlagt bredbånd* eller *tilgang på bredbånd*. Mange kan i dag ha tilgang på bredbånd gjennom mobile løsninger, selv om det ikke er innlagt fast. Viktigheten av dette er noe jeg ønsker å undersøke nærmere gjennom denne oppgaven. Er dette en forutsetning for å kunne jobbe fra fritidsboligen? Eller utfører man heller arbeidsoppgaver som man ikke trenger å kommuniserer med andre for å utføre?

2.3 Oppsummering

Gjennom dette kapitlet har jeg prøvd å forklare fenomenet «arbeid fra fritidsboligen» ut i fra to ulike synsvinkler. Kapitlet har vært todelt, med utgangpunkt i to ulike fagretninger, en bygdesosiologisk vinkling og en arbeidsosiologisk vinkling. Første del tar for seg fleksible og grenseløse bedrifter og hvordan en del ansatte har en tidskultur i arbeidet som overgår normalarbeidsdagen. For å holde tritt med en arbeidsomt miljø, blir man nødt til å arbeide også i fritiden, noe som kan være nok en grunn for at man skulle arbeide fra fritidsboligen. Jeg presenterer videre teori som taler for at det ikke nødvendigvis er noen som pålegger deg denne arbeidstiden og stiller krav til at man må jobbe fra fritidsboligen, men at det også kan være en følelse man skaper for seg selv, gjennom å vise seg selv som arbeidsom og flittig for de rundt en selv. Man konstruerer en hverdag hvor det å jobbe mye er en trend og at man skaper en hverdag hvor man synes det blir vanskelig å dra noe som helst sted uten å jobbe, da man alltid går med en følelse av at det er noe man skulle ha gjort. Dette kan også være en konsekvens av at ansvaret i slike bedrifter, har flatet ut fra å være fra toppen og ned til utover i bedriften og at man som ansatt får en økt ansvarsfølelse for det som blir gjort og det som skal gjøres.

Videre skifter fokuset over på hva en fritidsbolig representerer, bruken av den og endringer den har vært igjennom. Det fokuseres også på de positive egenskapene en fritidsbolig har, noe som tar utgangpunkt i at fritidsboligen befinner seg i et mer ruralt sted enn hva primærboligen gjør. Spørsmålet om forskjellene mellom en primærbolig og en fritidsbolig, blir dermed et spørsmål om forskjellene mellom bygd og by, og de rurale og urbane egenskapene. Målet og hensikten med dette, er å videre skulle undersøke om disse egenskapene, som anses som det gode med fritidsbolig livet også kan relateres til å være gode egenskaper for et godt arbeidsmiljø og om dette kan være en begrunnelse for å arbeide fra fritidsboligen. Kan den forestillingen om den rurale idyllen relateres til forestillinger om den idylliske arbeidssituasjon?

3.0 METODE

I dette kapitlet skal jeg gjøre rede for de metodiske valgene jeg har tatt under innsamlingen av datamaterialet og arbeidet med det i ettertid. Det er mange ulike hensyn å ta underveis for at man skal sikre pålitelige resultater, noe som krever at man hele veien tar bevisste valg på det man planlegger å gjøre. Gjennom dette kapitlet har jeg valgt å fremstille disse fasene som en tredeling; i forkant av datainnsamlingen, underveis og i etterkant av datainnsamlingen. Hva bør man tenke over gjennom i utvelgelsen av informanter? Hva slags form bør selve intervjuet ha for å få mest mulig informative svar? Hvordan kan man sikre at resultatene man presenterer blir så informative som mulig? Dette blant flere er spørsmål jeg ønsker å besvare gjennom dette kapitlet. Det kommer også en presentasjon av informantene og en gjennomgang av oppgavens validitet, reliabilitet og overførbarhet.

Valg av metode har blitt bestemt ut i fra oppgavens problemstilling «Hvordan kan man forstå arbeid fra fritidsboligen ut i fra teori om fleksible og grådige bedrifter?». Ønsket om å forklare og forstå et fenomen står sterkt i fokus her noe som gjør at en kvalitativ tilnærming blir den mest egnede. Kvalitativ metode gir et godt grunnlag for fordypning i det sosiale fenomenet vi studerer og egner seg for å oppnå en forståelse på bakgrunn av fyldige data om det fenomenet vi studerer (Thagaard, 2009). Min hensikt er ikke å se hvor mange som arbeider fra fritidsboligen eller hvor ofte de gjør det men heller å tolke hvorfor de gjør det, hvordan det fungerer i praksis og ulike måter å gjøre det på. For meg var det derfor naturlig å velge en kvalitativ tilnærming, nærmere bestemt samtaleintervju. Kvalitative undersøkelser beskrives gjerne i kontrast til kvantitative tilnærminger da det er vanligst å benytte seg av en av de to metodene når man i samfunnsvitenskapen studerer et sosialt fenomen (Ibid.) Mens kvantitative metoder i større grad egner seg til å studere variabler i relativt uavhengige kontekster, studerer man med kvalitativ metode prosesser i lys av den konteksten de inngår i og den nære relasjonen mellom informant og forsker blir derfor også mer vesentlig, enn i en kvantitativ tilnærming hvor avstanden mellom disse to enhetene er større (Thagaard, 2009 s:17). Min tolkning av det som blir sagt i intervjuene vil dermed bli grunnlaget for analysen, da det ikke jeg ønsker bare å beskrive fenomenet men også å forstå og tolke det.

3.1 Datainnsamlings første del: Forberedelse av intervju

Kvalitativ metode baserer seg på et strategisk utvalg av informanter, som betyr at man velger informanter med de egenskapene man mener kan være rett for å beskrive et fenomen (Thagaard, 2009). Jeg ønsket å komme i kontakt med norske hytteeiere som hadde en fleksibel nok arbeidssituasjon til at de fra tid til annen tok med seg arbeid og utførte det fra fritidsboligen. Utover

dette satte jeg følgende krav; Jeg ønsket en lik fordeling mellom kvinner og menn og for å ha et visst sammenligningsgrunnlag ønsket jeg at alle skulle være over 40 år og eie egen fritidsbolig. Jeg tok helt fra starten et bevisst valg på at jeg ønsket å regulere utvalget underveis, basert på det jeg fant fremfor å stille et håndfast krav til antall. Jeg ville heller gi meg når jeg nådde et metningspunkt og at intervjuene ikke lengre tilførte så mye nytt. Fordelen med å gjøre det på denne måten er at man lar utvalget reguleres etter innhold og resultat, da det på forhånd kan være vanskelig å vurdere akkurat hvor mange man trenger. Det blir dermed en skjønnsmessig vurdering som ligger bak avgjørelsen om at et metningspunkt er nådd eller ikke (Thagaard, 2009).

Gjennom utvelgelsesprosessen kom *type arbeid* automatisk inn som en relevant variabel, da jeg først og fremst kontaktet bedrifter som hadde fleksible vilkår for sine ansatte. Måten jeg gjorde det på var å kontakte ulike bedrifter som profilerte seg selv med å tilby en fleksibel arbeidssituasjon på hjemmesidene sine. Dette ble totalt seks relativt store bedrifter av ganske ulik karakter. Videre utformet jeg en epost hvor jeg informerte om meg selv og mitt prosjekt og spesifiserte hva jeg var ute etter. Det skulle vise seg at problemene for en slik tilnærming sto i kø. Jeg ønsket å komme i kontakt med gode *portvakter* som videre kunne gi meg kontaktinformasjon til enkeltpersoner som kunne være riktig for mine intervjuer. Problemet med en del bedrifter av større karakter er at de gjerne opererer med minst mulig lett tilgjengelig kontaktinformasjon. For å komme i kontakt med noen som kunne hjelpe meg måtte jeg gå gjennom sentralstyrte epost adresser eller telefonnummer som var felles for en hel bedrift. De menneskene jeg da først kom i kontakt med kunne bare hjelpe meg til en viss grad, da de ikke hadde myndighet til å gi ut for mye informasjon på epost eller per telefon. Mange ønsket heller min kontaktinformasjon slik at de kunne be noen ta kontakt med meg, noe som gjorde at kontakten gradvis ebbet ut mellom alle leddene. Jeg opplevde også at denne måten fungerte litt som «hviske leken» hvor for hvert ledd beskjedene min ble videreformidlet, jo mer mening mistet den og jeg endte med kontaktinformasjon til informanter som visste seg å ikke være relevante.

På den andre siden møtte jeg også bedrifter som engasjerte seg veldig i tematikken min og som var til veldig stor hjelp. Denne runden resulterte i at jeg fikk kontaktinformasjon til mange informanter innenfor samme bedrift. Etter å ha intervjuet to personer fra samme bedriften, merket jeg fort at de hadde veldig like måter å jobbe fra fritidsboligen på og jeg hadde ikke behov for flere så like intervjuer. For å løse dette, bestemte jeg meg for å samle resten av informantene ved hjelp av *snøballmetoden* (Thagaard, 2009), hvor jeg tok kontakt med mennesker rundt meg og fikk tips til ulike personer som kunne være aktuelle. Innsamlingen min ble dermed gjort i to omganger på litt

ulike vilkår noe som resulterte i ganske store ulikheter blant informantene mine, i henhold til arbeidssituasjon. Dette vil jeg tro har vært fordelaktig for å oppnå en spredning i ulike måter å arbeide på. Gjennom hele prosessen ble personene intervjuet fortløpende og utvalget ble som nevnt regulert underveis. Når intervjuene begynte å gi like resultater flyttet jeg fokuset over på informanter som hadde andre egenskaper, som for eksempel annen type arbeidssituasjon. I og med at de fleste informerte litt om seg selv og sitt forhold til hytte og arbeid i forkant av intervjuene, var det mulig å gjøre en vurdering av hvem som så ut til å være like og ikke.

Det hele endte med åtte informanter, fire menn og fire kvinner hvor alle var i ca samme aldersgruppe; mellom 45 og 60. Lik alder visste seg også å ha utslag på en relativt lik livsstil da alle var relativt likt etablerte i forhold arbeid, fritidsboligen og livspartner/barn noe som også var ønskelig. Følgende skal jeg kortfattet presentere hver enkelt person og nevne de tingene som kan være viktig i merke seg til senere i analysen:

Navn:	Type arbeid:	Måte å benytte fritidsboligen i arbeid på:
Arne	- Delvis fleksibel arbeidssituasjon, med litt kundekontakt og litt eget arbeid	Har alltid med små arbeidsoppgaver til fritidsboligen
Birger	- Store behov for å samarbeide med andre i arbeidet	Jobber på fritidsboligen fordi det er stedsmessig godt samlingspunkt for han selv og hans samarbeidspartnere
Christian	- Delvis fleksibel arbeidssituasjon, med litt kundekontakt og litt eget arbeid	Jobber på fritidsboligen når han har behov for å samarbeide med andre i uforstyrrede omgivelser
Diana	-Delvis fleksibel arbeidssituasjon, med litt kundekontakt og litt eget arbeid - Videreutdanner seg selv ved siden av arbeid	Har alltid med små arbeidsoppgaver til fritidsboligen
Elin	-Delvis fleksibel arbeidssituasjon, med litt kundekontakt og litt eget arbeid	Drar alene for å jobbe med større konsentrasjonsoppgaver
Frida	Delvis fleksibel arbeidssituasjon, med litt kundekontakt og litt eget arbeid	Drar alene for å jobbe med større konsentrasjonsoppgaver
Gunnar	Spesialist i medisin	Bor på fritidsboligen samtidig som han tilbyr sin spesialisttjeneste i den aktuelle kommuner

Hanne	Delvis fleksibel arbeidssituasjon, med litt kundekontakt og litt eget arbeid	Drar alene for å jobbe med større konsentrasjonsoppgaver
-------	--	--

3.1.1 Intervjuguiden

Intervjuguiden (Vedlegg B) kan sies å være av halvstrukturert karakter. Den inneholder mange spørsmål, men er åpen for å tilpasses underveis da ikke alle spørsmål er like relevant for alle. For å teste om intervjuguiden fungerte bra avtalte jeg først et prøveintervju. Erfaringene jeg satt igjen med etter det visste seg å være verdifulle, da jeg for eksempel merket fort at jeg hadde valgt å legge for mye vekt på en del ting som egentlig ikke var så relevant for arbeidssituasjon, mens andre tema trengte mer fokus og flere klargjorte spørsmål. Jeg hadde klargjort med informanten på forhånd at dette var mitt første intervju, og at det dermed kom til å bli litt utprøving, men at jeg kunne bruke intervjuet i oppgaven likevel hvis jeg ønsket. Det kom mye nyttig informasjon ut av dette intervjuet, både som gode erfaringer til den videre datainnsamling, men også i form av resultater. Intervjuet ble derfor tatt med videre som en del av datamaterialet.

Intervjuguiden er delt inn i fem ulike bolker (A – E). Bolk A har som hensikt å skape en trygg atmosfære mellom intervjuer og informant og ønsker å få informanten komfortabel i intervjusettingen. Her spørres det en del nødvendige bakgrunnsspørsmål slik som hvem som disponerer fritidsboligen, hvor lenge vedkommende har hatt den, avstander og lignende. Videre spørres det om den generelle bruken av fritidsboligen og hva slags standard og utforming den har innholdsmessig. Videre går den over til å begynne å spørre spørsmål om arbeidet, hvordan det fungerer, effektivitet, motivasjon og type arbeidsoppgaver man utfører. Etterhvert som jeg fikk kontakt med et par informanter som benyttet fritidsboligen i arbeid til jobbmøter måtte jeg på forhånd lage en tredje bolke (C) som var direkte tilpasset for disse personene. Til sist spørres det om familiesituasjon og hvordan resten av familien synes det fungerte at vedkommende benyttet fritidsboligen i arbeid, før det helt til sist kommer noen enkle avsluttende spørsmål for å konkludere intervjuet på en rolig måte.

Alle intervjuene hadde den samme kjernen når det kom til spørsmål og noen faste spørsmål ble stilt. Utover dette var det ingen av intervjuene som ble like, da guiden aldri ble fulgt til punkt og prikke. Spørsmål ble tatt vekk, spørsmål ble lagt til og rekkefølge ble endret etter behov. På denne måten lot jeg informanten få bidra til å styre samtalen, noe som ga en god flyt mellom informant og intervjuer.

3.2 Datainnsamlingens andre del: Under intervjuet

Alle informantene ble godt informert om intervjuets hensikt og hva svarene deres skulle brukes til både i forkant av intervjuet (over epost) og som en innledning til intervjuet, både muntlig av meg men også mer formelt gjennom et informantbrev (Vedlegg A). For å oppnå en full forståelse av situasjonen hver person beskrev var jeg nødt til å spørre en del spørsmål som omhandlet deres sivilstand, barn, navn på bosted og fritidsboligkommune. Ifølge NSD (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste) kan dette kvalifiseres som registrering av indirekte personidentifiserende opplysninger, noe jeg også informerte om i brevet. I oppgaven kommer det kun til å bli dratt nødvendig informasjon ut av disse opplysningene for å sørge for at informantene beholdes helt anonyme. Ved å spørre om bostedskommune og fritidsboligkommune kommer jeg for eksempel ikke til å benytte meg av stedsnavnene, men er bare interessert i avstanden mellom disse to boenhetene. Samme med type arbeid, hvor jeg ikke kommer til å beskrive den aktuelle bedriften, men heller fokusere på type arbeidssituasjon.

Et gjennomgående viktig poeng gjennom intervjuene mine var å skape en trygg og trivelig atmosfære, som inspirerte informantene til å fortelle mest mulig om fritidsboligen sin og arbeidssituasjonen. Første steg for å bidra til dette er ifølge Kvale (1996) å velge strukturen på intervjuet. Vil man ha en åpen samtale rundt utvalgte tema eller ønsker man en strukturert form med en fastsatt rekkefølge på spørsmålene. Hva som passer best, må man vurdere ut i fra intervjuets innhold og i mitt tilfelle ble et halvstrukturert intervju det beste, hvor spørsmålene er fastlagte men rekkefølgen av de reguleres underveis. Det jeg spesielt fant at måtte reguleres underveis fra intervju til intervju, var de generelle spørsmålene om fritidsboligbruken. Disse spørsmål var ikke direkte relevant for problemstillingen min de ble i utgangspunktet satt opp for å skape trygghet i intervjusituasjon. Jeg opplevde litt varierende respons på disse spørsmålene da noen så ut til å synes de var urelevante og ikke helt så hensikten med de. Det virket som noen følte at de «plaget meg med uinteressant prat» og heller ville komme til poenget. På andre igjen fungerte det veldig bra og det var tydelig at fritidsboligen var noe de var stolte av og ville fortelle mye om. Under disse intervjuene bidro til til å skape en positiv og lett samtale fremfor et typisk spørsmål-og-svar intervju. Erfaringen jeg dro av dette var å tilpasse intervjuene til hver person, da man merket fort hva som skulle til for å få en god samtale og ikke. Intervjuguiden ble derfor benyttet veldig strukturert i noen tilfeller men mer ustrukturert i andre tilfeller.

Sted for intervjuet er også veldig viktig å tenke over for å skape en best mulig atmosfære og for å bidra til dette lot jeg informantene i utgangspunktet selv bestemme sted for intervjuet. Majoriteten

foreslo å ha intervjuet i arbeidstiden på sitt faste arbeidssted, men noen ønsket også å ha intervjuet hjemme. Begge dele hadde sine fordeler og ulemper, gjennomgående ble intervjuene på kontorene mye kortere enn de hjemme hos informantene. Dette kan ha vært et resultat av at jeg i større grad følte et visst ansvar for at intervjuet skulle gå fortest mulig og jeg ønsket å bruke minst mulig av arbeidstiden til informantene, jeg satt likevel aldri igjen med følelsen å ha noe usnakk eller å ha vært til bry. Men intervjuene som var hjemme hos informantene opplevdes generelt som mer avslappet og det ble mye mer småsnakk mellom spørsmålene.

Et problem som jeg fikk erfare under et hjemme intervju var tilstedeværelsen av andre mennesker enn informanten. Det kom tydelig frem at den andre personen lyttet til spørsmålene da vedkommende fra tid til annen kom med kommentarer. Problemet med slike situasjoner er at man ikke har noen garanti for hvorvidt informantens svar påvirkes av dette. Kvale (1996) poengterer at viktigheten av dette gjerne står i samspill til temaets sensitivitet og hvordan man har færre hensyn å ta hvis intervjuet har en lavere grad av sensitivitet. Mitt intervju inneholder tilsynelatende relativt greie spørsmål med lav grad av sensitivitet, men det kan likevel være spørsmål som er ubehagelig å svare på hvis noen andre hører på. Et hypotetisk eksempel kan være hvis jeg hadde spurt: *«Tror du familien din synes det er vanskelig at du bruker mye av tiden på fritidsboligen til å arbeide?»* Si at svaret hadde vært ja, hadde det muligens vært ubehagelig for vedkommende å fortelle det hvis familien satt å hørte på. Et annet eksempel kan være hvis informanten brukte å arbeide alene fra fritidsboligen og jeg hadde spurt om *«Er det lett at det sklir ut og at du begynner med andre ting når du er der?»* hvis det hadde vært slik, hadde nok dette også vært noe som det hadde vært vanskelig å svart på for noen, da dette muligens ikke er noe alle er ærlige om. Videre i innsamlingen spesifiserte jeg dermed at jeg ønsket et privat sted å snakke med hensyn til taleopptakeren.

En annen problematikk som jeg løste ved hjelp av oppfølgingsspørsmål, var den ulike forståelsen som informantene la i ulike begreper. Når jeg for eksempel spurte Birger hvilken standard fritidsboligen hans var i svarte han *«Enkel!»*. Da jeg fulgte opp med å svare: *«Enkel ja, verken strøm eller vann?»* kom han med følgende sitat:

«:Latter: Ok, det kommer kanskje an på hva du legger i enkel. Til å være leilighet er det jo enkel standard, men til å være hytte er det jo egentlig ganske høy standard. Det er jo både strøm, tv og kabeltv. Også har jeg ordnet meg sånn mobiltbredbånd.»

Mens Christian svarte følgende på samme spørsmål:

«Forholdsvis høy standard da hvertfall i forhold til den gamle. Det er ikke strøm og vann innlagt da. Men vi kan få noe strøm gjennom aggregat.»

Her ser man altså store forskjeller i hva man tillegger begrepet standard og det endret seg ut i fra hva man sammenlignet med. Birger sammenlignet med en vanlig leilighet og mente derfor at fritidsleiligheten hans hadde enkel standard, mens Christian sammenlignet med den eldre hytten som tidligere hadde stått på samme tomt som den nye nå stod og mente dermed at denne fritidsboligen hadde høy standard selv om det verken var lagt inn vann eller strøm fast. I slike situasjoner oppdager man helt klart viktigheten av en kvalitativ innsamling, da man har muligheten til å be informantene utdype hva man legger i begrepet og dermed oppnår en større forståelse av hva de tenker. Ved å at jeg spurte oppfølgingsspørsmål, fikk jeg utdypende informasjon av hva brukerne selv la i ordet god standard noe som ga meg muligheten til å utdype dette gjennom analysen.

Hvert intervju tok mellom 30-60 minutt og det ble som nevnt til sammen åtte intervjuer. Selv om de var veldig ulike innholdsmessig, følte jeg etterhvert at jeg så veldig mange fellestrekk mellom informantene og at metningspunktet begynte å bli nådd. Med utgangspunkt i dette valgte jeg dermed avslutte intervjurundene.

3.3 Datainnsamlings siste del: I etterkant av intervjuet

Noe jeg stilte høyt under alle intervjuene var at informantene hadde en forståelse for hva deres bidrag skulle bli benyttet til og at de skulle kunne føle seg trygg på at svarene de oppga ikke kunne spores tilbake til de. Som nevnt samlet jeg inn noen indirekte personidentifiserende opplysninger, men jeg kommer ikke til å benytte meg av stedsnavn og lignende i oppgaven. Alle personenes navn kommer til bli byttet ut og stedsnavn og bedriftsnavn kommer også til å bli byttet ut, hvis det på et tidspunkt skulle vært nødvendig å ha det med i oppgaven. For å lettest holde orden i informantene har de fått navn etter rekkefølgen på intervjuene. Det første intervjuet, ble for eksempel intervju A og dermed fikk den første informanten navnet Arne, deretter fikk informanten fra intervju B navnet Birger og så videre.

Alle intervjuene ble tatt opp med båndopptaker og de ble transkribert slik at jeg hadde de i skriftlig form. Jeg transkriberte alle intervjuene så raskt som mulig etter at intervjuet hadde funnet sted slik at inntrykk og tolkninger under intervjuet fortsatt skulle være ferskt i minne. Dette for å sørge for at alle sitater bar preg av en riktigst mulig tolkning og at de var i relasjon til det informanten ønsket å

få frem.

Videre ble alle transkriberingene og sitatene sortert etter tema. For eksempel lagde jeg en kategori for «effektivitet» og la alle tilhørende sitater under der. Når jeg da skal begynne å analysere etter tema kan jeg lettere sammenligne de ulike sitatene. På grunn av at jeg bare hadde åtte intervjuer og alle ble utført i en relativt kort tidsperiode, følte jeg at oversikten var god nok at jeg enklest kunne gjøre dette for hånd, fremfor å benytte meg av programmer som gjør det for deg, i frykt for å miste viktige informasjon.

3.4 Kvalitetsmessig vurdering av datainnsamlingen

Følgende kommer en vurdering av hvorvidt man kan tolke mine analyseresultater som troverdige eller ikke. Ifølge Silverman (2006) er måten å sikre troverdige resultater på gjennom å definere oppgavens reliabilitet og validitet. Reliabilitet kan ifølge Seale (1999) deles inn i to ulike deler når det kommer til kvalitative studier. En ekstern reliabilitet og en intern reliabilitet. Ekstern reliabilitet handler om hvilke resultater som hadde kommet frem hvis en annen forsker hadde skullet utført samme intervju i en annen situasjon om man hadde fått frem samme resultatene. En slik type reproduisering vil alltid være vanskelig i kvalitativ forskning da det som forsker er helt umulig å skulle ta seg selv helt vekk fra intervjusituasjonen. Indre reliabilitet der i mot, handler om hvordan man rapporterer funn i ettertid av datainnsamlingen og er lettere å benytte seg av i kvalitativ forskning. En indre reliabilitet kan best oppnås ved å være grundig, konkret og spesifikk i rapportering av innsamling og fremgangsmåte ved innsamlingen av data (Seale, 1999).

For å styrke dette i min studie tok jeg opp alt med lydopptaker og transkriberte det i ettertid. Sammenlignet med notater under intervjuet vil man kunne skrive av sitat direkte, noe som er håpløst å skulle få til når man sitter i en intervjusituasjon. Det blir fysisk umulig å skulle notere alt som blir sagt ordrett samtidig som man skal opprettholde en viss flyt i samtalen (Thagaard, 2009). Å skrive av det som ble sagt i etterkant av intervjuet vil gjøre at man får de korrekte sitatene og man kan dermed i større grad presentere det som ble sagt som riktig da disse sitatene ikke bærer preg av din egen tolkning.

Sitater i denne undersøkelsen vil bli fremhevet i kursiv, slik at det skal være tydelig hva som er min tolkning av sitatet og det faktiske sitatet. Dette gjøres blant annet for å styrke oppgavens validitet. Validitet er knyttet til tolkning av data og om gyldigheten av den tolkning forskeren har kommet til (Seale, 1999). Oppgavens validitet vil også styrkes ved at man gjør rede for fremgangsmåtene i

prosjektet og relasjonene man har i felten. Det er her også særlig viktig at forskeren beskriver hvordan ens egen tilstedeværelse kan ha preget situasjonen (Thagaard, 2009). Jeg jobbet med å bli oppfattet som en trygg intervjuer og i håp om skape en tillitsfull situasjon. Denne rollen tror jeg faller meg ganske naturlig da jeg selv er masterstudent og dermed ikke har en typisk autoritær forskerrolle som oppfattes vil truende. De fleste jeg intervjuet, virket generelt veldig trygge på meg og viste en interesse for prosjektet. En blanding av en hyggelig men formell tone tror jeg gjorde at jeg ble tolket som ufarlig men også seriøs.

Til sist vil jeg gi en vurdering av oppgavens overførbarhet. I kvalitative studier vil mine tolkninger av det som ble sagt i intervjuene legge grunnlag for om det kan overføres til andre situasjoner, da det er umulig som forsker å skulle presentere noe som ikke bærer preg av egne tolkninger (Thagaard, 2009). Jeg vil likevel anta at mine funn kan overføres til andre situasjoner da funnene er begrunnet i teori og stemmer godt overens med den tidligere forskning som har blitt utført. Jeg har intervjuet mennesker jeg ikke kjenner fra før og utvalget har dermed vært både tilfeldig og strategisk. Hvis en annen forsker skulle gått ut i fra samme kriterier som meg vil jeg dermed anta at mange av de samme funnene kunne blitt belyst.

4.0 ARBEID FRA FRITIDSBOLIGEN

Gjennom datainnsamlingen ble det avdekket flere ulike måter å benytte fritidsboligen i arbeid på og det kom tydelig fram at dette var et mangfoldig fenomen som innebar mange ulike arbeidsformer. Det finnes ingen standardløsning på hvordan man gjør det, men det er heller et individuelt utarbeidet opplegg som er tilpasset den enkeltes behov. *Hvordan* man arbeidet det har sitt grunnlag i *hvorfor* man arbeidet og begrunnelsene som lå i bakhånd for hver enkelt ble dermed utslagsgiveren på formen man gjorde det i. Den arbeidsstrukturen hver enkelt person befant seg under så ut til å være en tydelig begrunnelse for å arbeide fra fritidsboligen. Men type arbeide man hadde kan ikke sies å være den eneste begrunnelsen, da det også kom frem ulikheter på tross av likheter i arbeidet. Jeg fant at personlig egenhet, ønsker og prioriteringer man gjorde også spilte en viss rolle på hvorvidt man lot arbeid bli en del av fritidsboliglivet. Det var likevel mulig å trekke noen linjer på tvers av undersøkelsen for å fremheve visse fellestrekk.

Hovedmålet med den første delen av dette kapitlet vil være å presentere de ulike måtene å arbeide fra fritidsboligen på ved hjelp av de ytre kjennetegnene, som skal bidra til en økt forståelse gjennom den videre analysen.

4.1 Måter å arbeide på

Det er ingen intensjon å skulle si noe om hele befolkningens måte å arbeide fra fritidsboligen, men jeg finner det likevel hensiktsmessig å forklare mer inngående hvilke arbeidsmåter som har blitt avdekket blant mine informanter. En slik gjennomgang vil bidra til en økt forståelse i den videre diskusjonen, samt at man får belyst en del grunnleggende fellestrekk. Jeg har funnet det passende å dele de inn i fire ulike grupper basert på *hvordan* de jobber og *hvorfor* de benytter fritidsboligen. Disse gruppene har jeg under fremstilt i en tabell hvor det nevnes noen stikkord som passer til hver gruppe. Under tabellen kommer en mer inngående forklaring på hva disse gruppene omfatter.

Man bør merke seg at i siste kolonne i tabellen nevnes det hvilken gruppe informantene tilhører, selv om noen av informantene hadde flere arbeidsmåter og dermed kunne befinne seg innenfor flere av gruppene. Den gruppen de har blitt plassert under er i tilknytning til den arbeidsformen de primært benyttet seg av i dag.

Tabell 2: Arbeidsformer på fritidsboligen

Gruppe	Arbeidsform	Hvem?
«Konsentrasjonsarbeideren»	<ul style="list-style-type: none"> - Hel eller delvis fleksibel arbeidssituasjon - Jobber fra fritidsboligen for å få fred og arbeidsro - Utfører større arbeidsoppgaver som krever ro - Dra alene eller sammen med andre og blir over en lengre periode 	Elin, Frida, Hanne
«Tidsklemmearbeideren»	<ul style="list-style-type: none"> - Hel eller delvis fleksibel arbeidssituasjon -Har så og si alltid med noe form for arbeid på hytta -Satser gjerne på de enklere arbeidsoppgavene - Har ikke fast arbeidstid og arbeidsrammer 	Arne, Diana
«Samarbeideren»	<ul style="list-style-type: none"> - Har jobber som inneholder behov for å samarbeide med andre - Drar flere sammen til fritidsboligen for å jobbe om en felles oppgave i et skjermet miljø 	Birger, Christian
«Deltidsflytteren»	<ul style="list-style-type: none"> - Benytter boligen som en primærbolig i perioder hvor han arbeider i en annen kommune -Har gjerne et mer etablert forhold til fritidsboligkommunen enn vanlige fritidsboligeiere 	Gunnar

4.1.1 Konsentrasjonsarbeideren

De innenfor denne gruppen benyttet fritidsboligen i arbeid når de hadde store arbeidsoppgaver som skulle utføres og ønsket et sted hvor de fikk fred og ro. Det å arbeide på fritidsboligen ble gjerne beskrevet som en motpol til arbeidshverdagen på kontoret eller livet hjemme som ble sagt å inneholde krav som man skilte seg vekk fra når man var på fritidsboligen. Kravene som ble nevnt var ikke nødvendigvis håndfaste regler, men heller normer og forventninger til deg som arbeidstaker, kollega, livsledsager eller forelder. Deltakerne innenfor denne gruppen beskrev hvordan mange av disse forventningene ble mindre når man var på fritidsboligen. Dette gjaldt da forventninger fra arbeidsplassen om å bidra på oppgaver utover de fastsatte arbeidsoppgavene, men også krav fra hjemmet forsvant fordi man gjerne dro alene og ikke hadde andre mennesker å forholde seg til og delvis fordi husarbeid, klesvask og lignende ikke ble ansett som like viktig når man var der som hjemme. Noen dro også sammen med familien, men inngikk da premisser om at det måtte settes av en del tid til arbeid. Det å benytte fritidsboligen til arbeid ble gjort for å kunne sitte uforstyrret over en lengre periode og det var vanlig å sitte fra to-tre dager til en uke i gangen avhengig av oppgaven de jobbet med.

4.1.2 Tidsklemmearbeideren

I motsetning til konsentrasjonsarbeideren som ønsket å utføre de større oppgavene, beskrev de innenfor denne gruppen hvordan de heller tok med seg de små oppgavene. Små oppgaver kunne være lesing av artikler/rapporter, besvarelse av mail eller andre oppgaver. Ved å ta med seg arbeid i en eller annen form fikk man større muligheter til å kunne benytte fritidsboligen mer. Da de innenfor denne gruppen beskrev hvordan de følte det kunne være vanskelig å dra hvis man ikke hadde med seg noen form for arbeid.

Dette så også i stor grad ut til å handle om type arbeid man hadde og at de innenfor denne gruppen var av den typen som alltid hadde med seg noe form for arbeid, uavhengig av hvor man skulle. Fritidsboligen i seg selv utmerket seg dermed ikke som et spesielt arbeidssted, men ble heller en arena hvor arbeidslivet utspilte seg, som en konsekvens av deres arbeidssituasjon. De som tilhørte denne gruppen, brukte arbeid som en måte å benytte fritidsboligen mer på og hadde derfor gjerne med seg arbeid når de var der sammen med ektefelle, barn, andre familiemedlemmer, venner eller andre som man i utgangspunktet ikke hadde noe form for arbeidsforhold til. De dro ikke primært for å arbeide, men heller for å andre aktiviteter, rekreasjon og lignende. Det var ikke en fastsatt arbeidstid, men heller noe man gjorde når det passet.

4.1.3 Samarbeideren

Denne gruppen kan sies å ha en del likhetstrekk med konsentrasjonsarbeideren, da de som jobbet på denne måten også fremhevet det å koble seg vekk fra noe og de verdsatte ro og stillhet som viktige egenskaper med fritidsboligen. De dro også gjerne for å jobbe konsentrert med større arbeidsoppgaver. En vesentlig forskjell er likevel at disse dro sammen med andre arbeidsrelasjoner for å jobbe. De jeg intervjuet dro to til tre personer for å jobbe om en felles problemstilling eller oppgave og i tillegg til å fremheve de avskjermende egenskapene som fritidsboligen hadde, vektla de også i stor grad det sosiale aspektet. På den ene siden fikk de dermed jobbet sammen konsentrert over lengre tid og det innebar gjerne en eller flere overnattinger og man hadde flere timer til disposisjon enn hva man hadde i en vanlig arbeidsdag. Man fikk også jobbet sammen, da man ikke nødvendigvis hadde samme arbeidssted til vanlig og at mye kommunikasjon foregikk over epost eller telefon. Men det å kunne være sammen ble også ansett som viktig for et sosialt fellesskap som gikk utover arbeidsoppgavene og man fikk muligheten til å tilbringe tid sammen med de de jobbet sammen med under en mer uformell setting.

4.1.4 Deltidsflytteren

En av mine informanter benyttet ikke fritidsboligen som et fysisk arbeidssted slik som de ovennevnte gruppene, men heller som et bosted når man jobbet i fritidsbolig kommunen. Han hadde også en arbeidssituasjon som skilte seg relativt mye vekk fra de andre sine. Jeg fant det likevel interessant å ha han med for å belyse kontrastene i hvor mange ulike måter fritidsboligen kan benyttes på i arbeid, samt vise hvordan det å benytte fritidsboligen i arbeid kan bidra til en større bruk av fritidsboligen som primærbolig og fritidsboligkommunen som bostedskommune. Fritidsboligen ble i større grad ansett som en bolig nummer to fremfor en fritidsbolig da de innenfor denne gruppen hadde et mer forpliktende forhold til andre enn seg selv og når man skulle være der og hva slags arbeidsoppgaver man skulle utføre. Likevel opplevde vedkommende en relativt stor frihet og verdsatte mulighetene til å benytte seg av natur og ulike aktiviteter når han var der. Muligheten til å kunne benytte fritidsboligen mer og til å kunne benytte seg av stedets fasiliteter som skog, ski og jaktmuligheter var en stor argumentasjon for å ønske å arbeide derfra. Denne personene hadde en delvis fastsatt tidsordning som tilsa at han måtte være der fire dager i måneden. For å stimulere til at han ønsket å komme å tilby sine arbeidstjenester, fikk han relativt stor frihet til å disponere tiden selv.

4.2 Arbeidslivets krav

Gjennom teorikapitlet tok jeg utgangspunkt i ulike faktorer som kunne bidra til å gjøre en arbeidshverdag grenseløs. For det første handlet det om krav bedriften satte til en i form av korte tidsfrister og høye arbeidskrav som et resultat av et konkurrerende marked (Rasmussen, 1999). Det andre punktet var en eksisterende konkurranse innad i bedriften og mellom ansatte. Halrynjo (2007) har kalt denne konkurransen for uformelle spilleregler som kan oppfattes som normer for å arbeide mye. Uformelle spilleregler betyr da de implisitte forventningene til en og de oppfatningene av hva som skal til for å lykkes i karrieren. Som en siste begrunnelse ble det også fokusert på de ansattes egen dedikasjon til arbeidet. Man jobber mye som en følge av at man har mye glede i det man gjør og jobben blir på denne måten noe mer enn en materialistiske oppnåelse. Man jobber mye fordi man har en interesse for det man gjør som kan være vanskelige å skille seg fra selv om klokken slår 16.00. Mange av informantene oppga en eller av flere av disse aspektene som en hovedbegrunnelse for å arbeide fra fritidsboligen. Ingen hadde fått håndfaste krav om å jobbe fra fritidsboligen, men gjorde det som en løsning for å forenkle eller forbedre en arbeidshverdag.

Generelt definerte alle informantene arbeidet sitt som fleksibelt i en eller annen form. Noen hadde nærmest hundre prosent fleksibilitet i arbeidet og kunne utføre så og si alt av arbeidet fra *hvor* en

selv måtte ønske til den *tiden* en selv måtte ønske. Andre igjen hadde kun små deler av arbeidet som kunne bli forflyttet. For de fleste så den biten av arbeidet som var ufleksibel ut til å handle om tid man på ulike måter skulle være i relasjon til andre mennesker i form av kunder, samarbeidspartner, kollegaer eller andre arbeidsrelasjoner. Den resterende delen av arbeidet kunne man i teorien utføre fra hvor en selv måtte ønske og til det tidspunktet man selv ville, så lenge oppgavene ble gjort. Dette gjorde at man enkelt kunne tilpasse arbeidshverdagen etter eget ønske. Arne tilhørte tidsklemmearbeideren og oppga at han hadde en relativt stor fleksibilitet. Allerede før han gikk til innkjøp av fritidsboligen hadde han sett for seg å forlenge helgene gjennom å bruke den som et arbeidssted.

Jeg ville bruke den som en slags rekresjonsplass., men på sikt allerede da, så så jeg på muligheten til at det også gikk an å bruke den til en måte forlenge helga på. Jeg har jo alltid hatt ganske fleksibelt arbeid, så dette er noe jeg har savnet.

Arne fremstilte seg selv som en person som ønsket å jobbe mye fordi han *likte* å gjøre det. Han påpekte at dette ikke nødvendigvis handlet om jobben han hadde, men i like stor grad hans egne ønsker:

Jeg jobber veldig mye, men mange som jeg kjenner og har samme type jobb som meg er totalt koblet av når arbeidshverdagen er ferdig. Så ja jeg tror det kan være koblet til visse typer yrker, men også til ulike typer personligheter, interesser og sosiale lag. Jeg finner mye glede i jobben min og anser det derfor ikke som et problem å skulle ha med arbeid til hytta.

Arne var av typen som alltid hadde med seg noe form for arbeid uansett hvor han dro:

Man må som man sier på trøndersk utnytt «små stundan». Jeg er for eksempel mye ute å reiser og sånn. Mange synes kanskje det er kjedelig å sitte på en flyplass i to timer, og jeg synes heller ikke det er kjempe morro men jeg kan i det minste ta unna mye arbeid.

Hans måte å arbeide fra fritidsboligen på handlet dermed ikke så mye om fritidsboligen i seg selv, men heller den arbeidspersonligheten han hadde. De særtrekkene han beskriver står i relasjon til Sørensen og Grimsmo (1993) sitt begrep *honningfella*, hvor arbeidet blir så altopplukende at man får problemer med å skille seg fra det. spennende og attraktive arbeidsoppgaver gjør at man ønsker å jobbe mye og arbeidet gir glede og en tilfredshet. Dette kan også føre til at man tillegger seg

mange arbeidsoppgaver og hverdagen blir veldig preget av arbeid. Følelsen av alltid å ha noe å gjøre kan prege en på mange ulike områder og arbeid ble for Arne noen ganger en forutsetning for i det hele tatt å kunne reise på fritidsboligen. Når jeg spurte om arbeid gjorde at han fikk brukt fritidsboligen mer svarte han følgende:

Ja absolutt. En del perioder er det jo veldig hektisk på jobb og da må du være litt på hugget. Og da er det lettere for meg å håndtere det da. Det gjør det lettere at jeg kan gjøre unna en del ting da når jeg er på hytta.

Arne skilte seg tydelig ut fra mange av de andre arbeiderne, når det kom til hans dedikasjon til arbeidet. Han fant mye av motivasjonen gjennom selve arbeidet og lot seg drive av interessante oppgaver. Som det ligger i navnet tidsklemmearbeideren, var livene til menneskene innenfor denne gruppen preget av en tidsklemme mellom arbeid og fritid. En løsning for å «kunne gjøre alt» ble dermed å kombinere disse to aspektene. Arne fant motivasjon til å gjøre dette gjennom arbeidets innhold, mens andre igjen anså det som en løsning for bli ferdig med arbeidsoppgaver som *måtte* gjøres. Diana hadde et tett forhold til kunder i arbeidet sitt og de forventet at hun skulle være tilgjengelig til alle tider. Når jeg spurte henne hvorfor hun arbeider fra fritidsboligen fikk jeg følgende svar:

Det handler om å slippe å ha den følelsen når man kommer hjem på en søndag av at det er en masse en skulle gjort. Og måtte sette seg ned en søndag og gjøre masse for å komme i gang på en mandag. Det er nok det det handler om, å prøve å være i forkant hele tiden.

Arne og Diana hadde en forholdvis lik arbeidssituasjon. Begge hadde en viss grad av fleksibilitet, men i tillegg hadde de arbeidsoppgaver som inneholdt kundekontakt. Begge ble plassert innenfor tidsklemmearbeideren, da de brukte å ta med seg arbeid nå de var på hyttetur med familien, som en løsning på å kunne få benyttet fritidsboligen og samtidig skulle få gjort arbeid. Det så likevel ut til at de hadde en ulik drivkraft når det kom til arbeidet. Da Arne sa at dette var noe han gjorde fordi han likte arbeidet, pekte Diana i større grad på det som en nødvendighet.

Jeg var så uheldig... eller skal vi si heldig? å komme ut for å glemme den bærbare datamaskinen i en bag på på trappen en gang, når vi var på vei til hytta. I utgangpunktet hadde jeg planlagt å jobbe mye og dette ble ødelagt da jeg ikke oppdaget det før vi var fremme. Men jeg husker at der og da tenkte jeg egentlig at det var fint. Det var veldig bra egentlig!

Med grunnlag i slike sitater ser man at arbeidet ikke nødvendigvis er noe man gjør fordi man har lyst, men i like stor grad noe man gjør fordi man føler at man må. Diana ble gla da hun glemte datamaskinen sin på vei til hytta, fordi det betydde at hun ikke kunne jobbe. Hun fokuserte gjennomgående på den følelsen av at arbeid var noe hun måtte gjøre, som en løsning for å kunne dra på fritidsboligen. Arne fokuserte også på dette, men forskjellen var at Arne i større grad påpekte at han gjorde dette som en følge av egen interesse. Diana anså det i større grad en Arne som en negativ følge med jobben og hun fokuserte mye på at det var viktig å ta nok fri:

Det er klart det at man skal passe seg for ikke å ta nok fri, det må man nesten gjøre. Å det er ikke noe man bør gjøre hver helg!

(Diana)

I bedrifter, hvor arbeidstempoet er høyt, konkurransen er stor og arbeidskulturen er å arbeide mye vil mange antakeligvis finne det problematiske å skulle skille seg selv fra arbeidet og kanskje vil man aldri føle at det er helt legitimt å ta fri fra arbeid. En travel arbeidshverdag som skaper mindre skiller mellom arbeid og fritid kan på denne måten til dels forstås som å være skapt av de som inngår i denne hverdagen. Som et resultat av en presset arbeidssituasjon, vil man utvikle en følelse om å aldri være ajour og alltid føle at det er noe man skulle ha gjort. Slike kulturer innad i en bedrift bidra til å prege hvordan en skaper en følelse av hva som forventes av en og man vil ikke jobbe mindre enn andre, noe som kan være begrunnelsen for at man arbeider mye.

Dette er ikke problemfritt for alle, da man alle har ulike ting i hverdagen å ta hensyn til. Det kan være for eksempel være familie og barn som gjør at man ikke ønsker å arbeide mye. For de som ønsker både familie og arbeid kan tid derfor bli en form for knapphetsgode og man prioritere (Bungum, 2007). I denne sammenhengen kan man også anta at som en konsekvens av at fritidsboligen er sosialt akseptert som et sted hvor tid til familie og avslapping står sterkt (William og Kaltenborn, 1999), vil det bli en veldig aktuell arena hvor man i ulik grad forsterker følelsene av å prioritere tiden. Å ta med seg arbeid på på fritidsboligen kan forstås som en løsning på skulle tilfredsstille to ulike krav.

Arne og Diana danner med tanke på alder, livssituasjon, arbeid og familieforhold et godt sammenligningsforhold og det var dermed veldig interessant å se hvor de to hadde veldig ulike tanker om hvordan denne tiden på best mulig måte skulle prioriteres. Dette vil jeg se nærmere på

under.

4.3 Tid til familien

Å arbeide når man er på fritidsboligen vil resultere i at tid til andre aktiviteter går tapt. Et gjennomgående poeng hos mine informanter var at den tiden som gikk tapt, gjerne handlet om tid til familien men det var likevel store ulikheter på hvordan man løste dette.

Diana videreutdannet seg ved siden av arbeid og hadde derfor veldig mange arbeidsoppgaver som måtte gjøres. Hun ønsket i høyst mulig grad å bevare tiden på fritidsboligen til familien, men som regel var det ikke mulig å skulle ta helt fri. Arbeid ble dermed et kompromiss mellom det å skulle være hjemme og det å skulle være på fritidsboligen. Hvis barna ønsket å reise vekk, måtte de også akseptere at noe av tiden ble benyttet til arbeid. Slike tidsforhandlinger mellom arbeid og familie handler ofte om den tiden både barn og voksne ønsker å benytte sammen og tiden forstås ofte som et knapphetsgode (Bungum, 2007). Tiden man har sammen i familien blir ofte sett på som verdifull, noe som også vil være spesielt gjeldende på fritidsboligen hvor forståelsen av tiden ofte er relatert til familie (Jaakson, 1986). Diana hadde erfart at det var nødvendig å snakke med familien om at hun planla å jobbe allerede før de dro, slik at det ikke skulle bli en overraskelse at hun jobbet. På denne måten mente hun at alle hadde de riktige forventningene til hva hytteturen innebar og at alle var inneforstått med at arbeidet var noe hun måtte gjøre for å få muligheten til å dra. Til gjengjeld gjorde hun dette kun når hun virkelig følte det var nødvendig:

Det å være litt tydelig at NÅ MÅ jeg, jeg MÅ jobbe med ting som er jobbrelatert. Og det å gi beskjed om det til folk sånn at de vet det. At de som skal bruke hytta sammen med oss er klar over det. Hytte er ikke et område der man gjør hva man vil. Man må innstille seg etter mange og passe på at alle har det godt i lag.

Mens Diana fokuserte på hvordan hun gjorde dette som en løsning på å forenkle en hverdag, ville Arne på den andre siden i større grad arbeider fra fritidsboligen fordi han ønsker det. Diana fokuserer også i stor grad på hvordan denne arbeidsordningen kan gå utover familielivet, mens Arne har en litt mer avslappet holdning til det:

Det er et par ganger jeg hører at «må du sitt å holde på den pcen nå?». Så det er jo mange som er nøye på at man ikke skal fjerne dette skillet. Det er jo heftig diskutert. Men for meg har det som nevnt ikke vært et så stort problem.

Hvis man studerer i lys av teoretiske perspektiver handler diskusjonen av de som bruker for mye tid på arbeid enn familie i stor grad om de ulike forventningene man har til kvinner og menn og ofte blir en slik type kritikk rettet mot kvinner og da spesielt mødre. Dette kan antakeligvis tolkes som at kvinner tradisjonelt sett har blitt ansett som den omsorgsfulle personen som har skulle tatt seg av både barna, de eldre og mannen i familien (Cheal, 2008). Mennesker kan bevisst eller ubevisst ønsker å leve opp til de forventningene samfunnet har til deg og gjennom dette også skaper slike forventninger til en selv og sin atferd. Hvis man tar utgangspunkt i en forståelse av kjønn som innebærer at maskulinitet og femininitet blir konstruert som en praksis gjennom ulike kontekster, vil dette tilsa at den forståelsen vi har av kjønn også påvirker våre praksiser (West og Zimmerman, 1987; Kvande, 1999) Ifølge Børve og Kvande (2007) har en del bedrifter kjønnete kulturer som en konsekvens av reproduksjonsansvar og den ideelle, engasjerte arbeidstaker er vanskelig å kombinere. Å være i en grenseløs tidskultur forutsetter at en enten har en partner eller andre til å ta seg av reproduktive oppgaver, eller at en velger å ikke få barn. Konstruksjonen av en grenseløs tidskultur bidrar på denne måte til en tradisjonell maskulinitetspraksis uten omsorgsansvar, noe som igjen gjør at kvinner og menn har fått ulike tradisjoner for å arbeide mye. Det så også ut til at slike praksiser kom veldig godt til syne på fritidsboligen, noe som kan være en følge av at fritidsboligen er sosialt akseptert som et sted for familietid. Dette kan føre til at kvinner i større grad enn menn føle et ansvar for å være den som tar seg av familien og sørge for at man tar vare på familietiden når de er på fritidsboligen og på denne måten oppstår det et møtepunkt mellom de forventningene man har til kvinnen og de forventningene man har til hyttelivet som et sted for familiehygge. I hvilken grad kvinnen faktisk utøver disse rollene, vil nok være en kombinasjon både av de forventningene en stiller til seg selv og de forventningene andre stiller til deg. Et godt eksempel på dette er hvordan Hanne fortalte at hun selv aldri ønsket å arbeide fra fritidsboligen når hun var der med familien, fordi hun var nøye på å skille arbeid og fritid fra hverandre, var det likevel ikke like viktig om mannen hennes gjorde det eller ikke:

Nei jeg ønsker å holde disse to delene atskilt. Det er ikke like hyggelig å skulle jobbe når man er der sammen. Men det er helt og holdet mitt valg da, for mannen eller samboeren min han jobber, han har litt mer flytende grenser mellom arbeid og fritid, så han kan godt ha med seg og sitte å jobbe mer enn meg da. Så han benytter hytten på litt annen måte.

Her kommer det ganske tydelig frem hvordan hun stiller andre forventninger til seg selv enn hva hun stiller til mannen sin og påpeker også videre at dette ikke er noe problem at han jobber og at

det får være opp til han selv, men hun personlig kunne ikke tenkt seg det.

De fleste av informantene hadde relativt voksne barn og det vanligste reisefølge til fritidsboligen så stort sett ut i til å være ektefelle/livspartner. Problematikken som de beskrev oppstod i forhold til familie, var oftest knyttet til de gangene barna var inn i bildet og ikke de gangene de kun var der med partneren. Det å skulle prioritere tiden rett og sette av tid til familiehygge, ble antakeligvis spesielt relevant de gangene barna var med da dette var sjeldnere og tiden med dermed mer øremerket til familie. Generelt så alle ut til å være bevisst over den arbeidssituasjonen de befant seg i og at de måtte tenke over at en mulig konsekvens ved å ta med arbeid til fritidsboligen kunne komme til å prege tiden der. Skillene mellom arbeid og fritid var noe de fleste var klare over at kunne viskes ut som et resultat av en slik arbeidsmåte, forskjellene som kom frem her lå så ut størst grad ut til å handle om hvordan man prioriterte tiden.

4.3.1 Familievennlig konsentrasjonsarbeid?

Ovennevnt har fokuset vært på tidsklemmearbeideren, men lignende funn ble også avdekket blant konsentrasjonsarbeiderne. Elin påpeker hvordan det at hun arbeider fra fritidsboligen kunne ha positive effekter for familielivet ved at hun kunne være der over lengre perioder i tilknytning til barnas ferier og lignende. Elin fortalte hvordan hun flere somrer hadde hatt muligheten til å ta med datteren sin og hennes venninner opp til fritidsboligen:

Før når datteren bodde hjemme, brukte jeg å ta med meg arbeid dit for at hun skulle kunne være der mer. Vi valgte hytta for at den var nære et ridesenter også. Så jeg har sittet der oppe og jobbet sammen med fem unge jenter som har gått på ridekurs på det ridesenteret.

I en mer standardisert arbeidssituasjon med faste arbeidstider, ville ikke dette vært mulig. Så en slik som Brita Bungum (2007) påpeker i sin artikkel «Når blir jeg henta? Barns tidsforhandlinger med yrkesaktive mødre og fedre», må man ikke nødvendigvis alltid se på barn som offer i slike situasjoner. Selv om hverdagen med foreldre som jobber innenfor et fleksibelt arbeidsliv kan oppleves som grenseløs med tanke på tidsbruk, kan det også gi barna et stort forhandlingsrom om tid med foreldrene (Bungum, 2007). En slik arbeidssituasjon kan dermed også åpne opp for muligheter som kan gagne hele familien.

Å skulle dra hjemmefra over en lengre periode for å jobbe slik som det var vanlig at konsentrasjonsarbeiderne gjorde vil ved første tanke ikke oppfattes som en veldig familievennlig

ordning. Likevel fortalte Frida at hun hadde familien i tankene når hun jobbet på denne måten:

Det er veldig effektiv bruk av tid og jeg tror det er greit for kollegaer her og også for familien hjemme. Istedenfor å sitte mange kvelder å bli frustrert over å ikke få gjort ting, kan man være der å føle at man får tid til ting, man får gjort det litt ordentlig og man blir ferdig. Så kan jeg dra hjem igjen å bruke mer tid på familien og det jeg har lyst til.

Hvordan man prioriterte tid til arbeid og familie hadde en utslagsgivende effekt på hvilken gruppen man var innenfor. Både de innenfor konsentrasjonsarbeideren og tidsklemmearbeideren hadde trekk ved arbeidssituasjon som var ganske like og de aktuelle informantene kunne dermed ha befunnet seg innenfor begge gruppene. Man kan ser for seg at hver enkelt hadde en viss arbeidsmengde de skulle utføre og fritidsboligen ble et virkemiddel som på flere enn en måte kunne bidra til å bedre arbeidssituasjonen. Hvordan de valgte å løse denne situasjonen hadde for mange et grunnlag i familie. Arne som var eneste mannen innfor disse gruppene, hadde en veldig avslappet holdning til det å skulle kombinere arbeid og familie. Mens kvinnene på ulike måter alltid tok familien i betraktning. Arne alene ikke kan representere alle menn, men i og med at alle informantene i undersøkelsen hadde partnere, klarte kvinnene å uttrykke dette gjennom de forventningene de hadde til seg selv og forventningene de hadde til sine partnere. Hanne visste for eksempel hvordan hun stilte seg annerledes til sine egne handlinger enn mannen sine og hun levde på denne måten opp til forventningene man gjerne har til kvinner som den familiære og omsorgsfulle.

5.0 DEN IDYLLISKE ARBEIDSSITUASJON

I forrige kapittel lå fokuset på hvordan arbeidet i seg selv kan være en begrunnelse for å arbeide fra fritidsboligen. Det ble her spesielt fokusert på tidsklemmearbeideren og konsentrasjonsarbeideren som på ulike måter løste en tidskonflikt mellom familie og arbeid ved å benytte fritidsboligen i arbeid. Det ble også avdekket ulike forskjeller mellom kvinner og menn og deres ulike prioriteringer av tid. I dette kapitlet vil fokuset flyttes over på hvordan arbeid fra fritidsboligen kan være et resultat av ønsker om å forme sine arbeidshverdag på best mulig måte. Finnes det kvaliteter ved fritidsboliglivet som verdsettes i en arbeidssituasjon? Og har fritidsboligens utforming noen påvirkning på hvorvidt man finner det ønskelig å arbeide derfra?

5.1 En avskjerming fra hverdagen

Blant konsentrasjonsarbeiderne var et stort argument for å skulle arbeide fra fritidsboligen, de konkrete omgivelsene. Ord som avskjermet, fred, ro og inspirerende natur ble hyppig brukt for å forklare fordeler med å arbeide fra fritidsboligen.

Det å få brukt hytta mer, få mer ro og fred til å tenke lange tanker og det å være avkoblet fra hverdagen. Du senker skuldrene og tar tempo som passer fordi at det passer.

(Elin)

Det ble påpekt at når man var på fritidsboligen, hadde man en helt annen form for avkobling enn hva man hadde når man var på kontoret eller hjemme for å arbeide og det var hovedsakelig de innenfor konsentrasjonsarbeideren, samarbeideren og deltidsflytteren som fremhevet disse kvalitetene. Ved å dra til fritidsboligen enten alene eller med andre arbeidsrelasjoner med den hensikten å arbeide ble man skjermet fra ulike sosiale krav som på ulike måter kunne forstyrre arbeidet. De som tilhørte konsentrasjonsarbeideren mente at dette førte til at de fikk arbeidet flere timer sammenhengene som et resultat av færre forstyrrelser.

Veldig avskjermet, jeg bestemmer selv dagen 100%. jeg gjør jo forsåvidt det hjemme også, men enda mer avsondret fra ting som kan forstyrre. Når man går hjemme, er det bestandig ei vaskemaskin som skal settes på eller en telefon som skal taes eller ja det er mye mer ting som forstyrrer rent mentalt hjemme enn det er på hytta. Ikke sånn egentlig, men opplevelsen av det.

(Hanne)

Slike beskrivelser av hyttelivet står gjerne i relasjon til det man ser på som den rurale idyll, som ofte

blir benyttet i beskrivelsene om bygda. En måte å utøve denne rurale idyllen på kan for eksempel være ved å oppsøke fritidsboligen og leve opp til de forventningene om det som møter deg (Bell, 2006). Som Hanne sa i slutten av sitatet var det egentlig ikke færre ting som forstyrret når man var på fritidsboligen enn hjemme, det var bare opplevelsen av det. Når jeg spurte hva hun mente med det utdypet hun med:

Latter. Nei hva mener jeg egentlig med det? Sånn i teorien så har man vel egentlig samme bekymringene på fritidsboligen som man har hjemme. Men av en eller annen grunn klarer jeg å koble meg mer vekk fra det når jeg er hytta. Jeg kunne jo vasket like mye der som hjemme, men det gjør jeg aldri. Alle er vel inneforstått med at hytta betyr avslapping.

Det Hanne viser med dette sitatet er at det bekymringene ikke nødvendigvis er mindre når man er på fritidsboligen, men det er noe med den forståelsen man har av stedet som gjør at man likevel klarer å koble seg vekk i større grad enn hjemme. Man utøver dermed den rurale idyllen, som en konsekvens av den forståelsen man har av stedet. Alle tildelte også fritidsboligen veldig positive egenskaper gjennom dette, ved å påpeke at dette var noe man gjorde for å oppnå noe bra for en arbeidssituasjon og flere nevnte at dette var noe de ikke hadde gjort så frem til at det ikke var for at de fikk noe positivt tilbake. De fleste fritidsboligene lå i relativt stor avstand fra primærboligen og det krevde mye mer planlegging å skulle gjøre det på denne måten. I motsetning til kontoret hvor alt var tilgjengelig kunne man fort glemme papirer, bøker eller andre nødvendigheter, noe som da kunne gå utover arbeidet. Likevel påpekte flere at det var verdt anstrengelsen med tanke på det de oppnådde gjennom å gjøre det.

Hvis man ser disse forskjellene som fremheves mellom primærboligen og fritidsboligen, står de gjerne i stil til de forskjellene som fremheves mellom bygd og by. Det å oppsøke bygda forstås gjerne som en flukt fra det moderne livet som man lever gjennom byen. Selv om det har vært en utelukkende urbaniseringstrend i det norske samfunn er det fortsatt mange som ønsker den rurale livsstilen. Dam, Heins og Elbersen (2003) har studert bildet man har av det rurale og bygda og konkluderer med at mange mennesker som bor i urbane områder faktisk ønsker å bo på bygda for å være nærmere naturen, freden og åpne boforhold, men likevel er det er få som faktisk tar steget å flytter. Det å ha en fritidsbolig kan dermed bli en løsning på å oppnå begge livsstilene og det kan bli en måte å leve ut det rurale livet på. Som nevnt har det å skulle arbeide fra fritidsboligen gjerne blitt fremhevet som et resultat av en moderne livsstil som har gjort det mulig å opprettholde kontakt gjennom bredbånd og lignende. Det har også blitt fokusert på hvordan en bedret fritidsbolig

standard, bedret fremkommelighet og økt tilgjengelighet for helårsbruk har gjort den mer aktuell som en arbeidsplass (Farstad, et.al., 2008; Ericsson et.al., 2005). Men det jeg finner er at selv om del verdsetter dette, er det også mange som ønsker nettopp det umoderne livet når de jobbet fra fritidsboligen.

Det ble spurt en del spørsmål i henhold til fritidsboligens standard og utforming og hvordan dette kunne ha en relevans for arbeidssituasjon. Av dette kom bredbånd frem som en relevant faktor, som tydelig kunne gjenspeile hvordan de forholdt seg til det moderne og det umoderne livet. Det varierte i hvor stor grad bredbånd ble ansett som et viktig element for arbeidssituasjonen, men nesten alle benyttet det i en eller annen grad. Samtidig som mange argumenterte for at det å kunne skille seg fra de små forstyrrelsene som e-poster, kontakt med andre ansatte og de små arbeidsoppgavene var fordelen med å kunne jobbe fra fritidsboligen, mente mange også at det hadde blitt vanskelig å dra hvis man ikke hadde det. Når jeg spurte Hanne om hun hadde hatt muligheten til å arbeide uten internett svarte hun følgende:

Ja selve arbeidsoppgaven hadde jeg kommet til å fått utført, men da er det heller det at..jeg opplever at jeg er mye mer tilgjengelig når jeg har internett og kan bruke mail. Så terskelen hadde nok vært litt større hvis jeg ikke hadde brukt mail. Jeg hadde følt meg mer utilgjengelig... og det er en del av jobben og være tilgjengelig.

Paradokset i dette er at på den ene siden ønsker hun å jobbe fra fritidsboligen fordi hun blir avskjernet fra kontoret, men på andre siden ønsker hun også å være tilgjengelig for andre og at det hadde vært vanskeligere å dra dit hvis hun ikke hadde hatt den muligheten. Da jeg spurte om det var mange som tok kontakt når hun var på fritidsboligen, fortalte hun at så lenge alle var klare over at hun var der, var det sjeldent at de faktisk tok kontakt og at de beregnet henne som utilgjengelig når hun var på fritidsboligen.

Det å være tilgjengelig gjennom internett og epost vil man dermed kunne tolkes som hennes eget behov for å være tilgjengelig og ikke nødvendigvis de andres krav om at hun skulle være det. Som Rasmussen (1999) påpeker vil ikke det faktum at en kunnskapsarbeider, jobber mye kun være relatert til de kravene en bedrift setter til deg, men også i stor grad være relatert til det faktum at man selv er dedikert til arbeidet sitt og at man ønsker å vise seg på en god måte for bedriften. Så selv om bedriften nødvendigvis har satt en håndfast krav til at man må jobbe utover arbeidstiden og være tilgjengelig til alle tider, er dette noe mange skaper for seg selv.

Flere av de andre var også enige med Hanne på dette punktet og i tillegg til det å være tilgjengelig over epost, så det også ut til å være et poeng å ikke henge mye etter når man kommer tilbake til jobb på mandag.

Ja jeg har bredbånd. Mobilt. Det har vært en forutsetning for å være der. De gangene det har virket dårlig har jeg faktisk vært på biblioteket der og jobbet. Uten internett måtte eventuelt ha planlagt på en annen måte da. Da måtte jeg ha sattet å lest eller noe. Men det er noe med den type jobb jeg gjør altså, at jeg bør hvertfall sjekke mail annenhver dag.

(Elin)

Alle konsentrasjonsarbeiderne jobbet på en måte hvor de i ulike grader var avhengig av andre mennesker og mye av kontakten foregikk over internett. Det å kunne besvare mailer ble da fremhevet som en forutsetning for å kunne arbeide fra hytten fordi de ikke ønsket å henge etter når de skulle tilbake på kontoret. De ville jobbe avskjermet, men de følte også at de måtte gjøre de oppgavene de skulle gjøre og ønsket dermed ikke å være utilgjengelig. Dette kan man forstå som en måte å bringe det moderne livet inn på fritidsboligen og man kan se at dette for mange vil være en forutsetning for å arbeide. Det handlet også mye om vanene man hadde tillagt seg og at man i dagens samfunn antakeligvis har gjort seg mer avhengig av slike medium.

Vi hadde nok fått til å jobbe likevel, men da måttet vi dratt tilbake på kontoret for å gjøre oss ferdig. Så men det har litt med vane å gjøre også, hadde vi gått 10 år tilbake i tid så hadde vi nok klart oss da også.

(Christian)

Andre igjen hadde tatt et bevisst valg på å ikke ha bredbånd. Frida var en av de som med hensikt ikke ønsket å ha for mye teknologi på hytten fordi hun mente at det kom litt av poenget til å bli borte. Når jeg spør om hun får gjort mer arbeid på hytta enn på kontoret svarer hun at internett tvert i mot hadde vært ødeleggende for de lange uavbrutte arbeidsøktene hun drar til hytta for å oppnå:

Ja enormt mye mer. Jeg har mulighet til å sjekke mail til en nabo som har trådløst nett der, men da må jeg jo ut å sann og kjøre et stykke. Så du er jo frigjort fra mail. Det er bare sms som kommer inn. Men når du er vant til å få 20-30 mailer om dagen og du må svare på de på forskjellig vis og du er skjermet fra det. Så derfor har vi valgt å ikke ha tv og ikke internett innlagt på hytten. Det er

mulig med mobilt bredbånd, men det har vi valgt å ikke ha. For da mister vi litt av de lange arbeidsøktene.

Rasmussen (1999) påpeker hvordan internett er en viktig forutsetning i grenseløse jobber, fordi det fører til at de ansatte blir mer tilgjengelige. Arbeidstakere som har høye krav i arbeidslivet og som samtidig tar i bruk slik type teknologi bidrar til å endre det som forstås som «normalarbeidstakeren» og blir en person som er tilgjengelig utover en arbeidsuke på 37,5 timer (Rasmussen, 1999). Om man velger å være tilgjengelig over nett eller ikke så ut til å være en bevisst reaksjon og en måte å takle et grenseløst arbeidsliv på. Ingen av informantene hadde noe krav om å være online, de som var det, hadde valgt det selv. Hvis man gir dette et dramaturgisk blikk, kan den graden man ønsker å være tilgjengelig for andre forstås som en del av individets selvpresentasjon, ovenfor både arbeidsgiver, kollegaer og eventuelle kunder (Schiefløe, 2003). Mye av den skepsisen som vanligvis blir rettet mot de som jobber hjemme eller borte fra kontoret handler ofte om at arbeidsgiver mister kontroll over dagen og at man ikke kan vite hvor mye vedkommende faktisk jobber. Kunnskapsarbeidere har som nevnt stor kontroll over sin egen hverdag og et sluttproduktet er ofte måten deres arbeidsinnsats måles på. Gjennom å vise for andre at man er kjapp til å besvare epost og kunne opprettholde kontakt selv om man ikke er på kontoret fremstiller man seg selv som arbeidsdyktig.

Så på den ene siden var bredbånd ansett som viktig som en kommunikasjonskilde for å ha kontakt med andre og for å vise sin tilgjengelighet, men det er også de som har behov for det nettopp fordi de trenger det for å få til å jobbe. Christian er leder i et IKT firma og benytter fritidsboligen til å arbeide med andre ledere om felles prosjekter:

Vi hadde nok fått til å jobbe uten internett, men det hadde blitt veldig tungvint siden mange av de arbeidsoppgavene vi gjør er gjennom internett.

Han forteller også at internettet fra tid til annen kan svikte og at dette blir en av de største ulempene med arbeide fra fritidsboligen. Likevel brukte de å gjøre det, fordi de mente at de positive fordelene med å arbeide derfra kunne veie opp for problemet med internettet. Han vektla også hvordan de fikk gjort mer når de var på fritidsboligen, enn når de var på kontoret og at det var denne avskjermingen de var avhengig av for å kunne fått gjort arbeidsoppgavene. I og med at de var ledere måtte de til daglig benytte en del tid på å hjelpe andre og svare på spørsmål. Når de jobbet fra hytten brukte de å gi beskjed om at de skulle dit og normen var da at ingen tok kontakt i denne

tiden. De brukte dermed ikke internettet til å besvare epost, men for å kunne få utført arbeidsoppgavene.

5.2 Samarbeideren og det sosiale aspektet

Det å skulle være med familien har blitt fremhevet som et viktig aspekt ved fritidsboliglivet. Fritidsboligen har fått status for et sted hvor man knytter bånd og relasjoner som en konsekvens av at det blir et avskjermet sted hvor andre distraksjoner ikke er tilgjengelig. Dette er noe som gjerne blir relatert til andre sosiale fellesskap også. Mange fremhevet nettopp fritidsboligen som et sted hvor man ikke bare kunne komme nærmere familien, men også andre mennesker. Hvis vi for eksempel ser på de som tilhørte samarbeideren. På den ene siden verdsatte de mange av de samme kvalitetene ved fritidsbolig livet som konsentrasjonsarbeideren gjorde, men de vektla også et annet aspekt som viktig, det sosiale.

Å dette har vi da gjort flere ganger og erfaringene våre er da at vi jobber mer effektivt og da at vi blir kjent med hverandre på en litt annen måte. Settingen blir annerledes da. Når vi er tre stykker som er på en hytte. For det er klart at det blir jo ikke bare jobbing, det blir jo også til at man snakker om andre ting. Så da har også litt med at man får et fellesskap og et forhold til hverandre da. Så det er mange bieffekter av det der som også er positivt.

Christian fortalte hvordan han mente at det sosiale ved det å kunne bli bedre kjent var en viktig bieffekt ved det å jobbe på fritidsboligen. Han mente at dette var en flott måte å bli kjent med hverandre på som kunne være gunstig i arbeidssituasjonen også. Hans hovedmotivasjon for å arbeide derfra var dermed ikke bare de gunstige effektene som kom i forhold til arbeid, men også det at man fikk tilbringe tid med arbeidskollegene sine. Denne muligheten mente han at de ikke hadde hatt hvis de hadde vært et annet sted som hjemme hos en av de eller på kontoret da de ikke hadde kommet til å være der over flere dager i strekk. I denne sammenheng syntes jeg det var interessant å høre hvordan man klarte å opprettholde konsentrasjonen og jobbe effektivt når man var på fritidsboligen. Men det ble ikke sett på som et problem.

Ja det må jo være det at vi må jo stille en del krav til oss selv for at det skal bli gjort noe. Å det er lettere at det sklir ut på hytten enn på jobb. Så det krever litt av oss. Men vi får det igjen, på at vi jobber dobbelt så effektivt. Vi gjorde jo oss erfaringer på at det sklidde ut mye i starten og det måtte vi jo gjøre noe med. Så vi prøver å skille mellom arbeid og fritid da, for ellers tror jeg det hadde blitt veldig lite effektivt å jobbe derfra.

Mange benyttet forstyrrelsene som var hjemme som et argument for å arbeide på fritidsboligen. Likevel så det ut til at det var distraksjoner også på fritidsboligen, bare i en litt annen form. De fleste innrømmer at i tillegg til å nyte de fredelige omgivelsene som arbeidssituasjonen, ønsker de også å benytte seg av de ulike aktivitetene de har tilgang på fra fritidsboligen når de først var der for å arbeide. Likevel kunne det virke som om dette til en viss grad var akseptert som pauser og avbrekk som de fleste ikke anså som noe negativt. Heller tvert i mot virket det som om dette var en av fordelene med å arbeide fra fritidsboligen, at man kunne kombinere arbeid og fritidsaktiviteter i så stor grad. Sånn sett kan man nok aldri være helt uforstyrret uansett hvor man er, men det virket som et vesentlig skille fra å jobbe på fritidsboligen og det å jobbe hjemme ble avbrekkene mer organisert med et positivt formål og man har muligheten til å tilpasse det selv.

Birger forklarer hvordan han for eksempel ikke anser seg selv for en person som hadde passet til å ha hjemmekontor, selv om han har muligheten til det og han hadde komme til å spare seg mye tid i reise ved å ha det. Han sier at han mest sannsynlig hadde kommet på alle mulige andre ting og gjøre hvis han var hjemme. Når jeg spør om det er vanskelig å holde på konsentrasjonen når man jobber fra fritidsboligen, svarer han:

Ja det er både og. Men det gjelder her også det da (på kontoret). hehe. Så det er jo greit. hehe. Men det er klart at sitter du i leiligheten 50 meter fra alpinbakken og det er kjempe fint vær i mars, så er det klart at det er kanskje ikke på jobb tankene er. Så konsentrasjonen er veldig vær-relatert.

Han poengterer også at selv om avstand er den primære årsaken til at man jobber på denne måten kommer fornøyelse som en god nummer to, at han kombinerer det å være med jobb med å gå på ski. Når jeg spør om det er lett for at det sklir ut får jeg til svar at:

«Når været er godt, blir arbeidsdagen kort! hehe. Men når været er dårlig blir det motsatt!»

I midlertidig anså han ikke dette som et stort problem, men heller som en av fordelene med å jobbe på denne måten og det å jobbe på en fleksibel arbeidsplass. Han fortalte at ikke var avhengig av å sitte fra åtte til fire når de er på fritidsboligen så lenge de får gjort det de har planlagt å gjøre. Birger er sammen med Christian innenfor gruppen *samarbeideren* men Christian forteller at han hvordan han har gjort seg negative erfaringer på det å ikke ha faste arbeidsrammer:

Vi erfarte det de første gangene vi var her at det var lett for at det sklidde ut. Så derfor har vi tatt

oss i nakken da. Så vi lærte på de erfaringene vi gjorde oss da, så nå har vi satt opp faste tidsrammer som vi følger også belønner vi oss selv med litt sosialt etterpå. Den muligheten har vi på hytten fordi vi gjerne blir der over lengre tid. Så nå setter vi oss tidsmål.

Han fortalte videre at han synes litt av poenget med å arbeide fra fritidsboligen er at man skal få jobbet mer effektivt og at dette ikke hadde latt seg gjøre uten faste rammer. Fordelen blir da at de gjerne hadde en overnatting i tillegg og dermed kunne være sosiale når arbeidsdagen var over fremfor at alle gikk hvert til sitt.

Her kommer det altså frem hvordan viktige aspekter ved fritidsbolig livet blir dratt inn i en arbeidssituasjon og gjort til fordeler for arbeidet. 52% av respondentene i BBF (2008) oppga sosialt samvær med venner som en viktig del av fritidsboliglivet.

5.3 Arbeid gjør fritidsboligen til et andrehjem

Følgende kommer en diskusjon av om arbeid kan ha bidratt til i større grad å gjøre fritidsboligen til et andrehjem. Noe som alle intervjupersonene så ut til å være enige om var at det å arbeide fra fritidsboligen på ulike måter hadde ført til hyppigere bruk. Med grunnlag i en arbeidssituasjon som gjorde det mulig å arbeide uavhengig av tid og sted kunne man benytte fritidsboligen mer. Noen arbeidet derfra med nettopp den hensikten og få benyttet fritidsboligen mer, mens andre hadde andre begrunnelser for å benytte den.

Den personen det kom tydeligst til syne hos var Gunnar som tilhørte deltidsflytteren. Som navnet tilsier hadde han som en følge av arbeidet utviklet et veldig etablert forhold til kommunen han hadde fritidsbolig i. Han hadde mye kontakt med mennesker der, både lokalbefolkning og hytteeiere. Når jeg spurte om han følte seg som turist når han var der svarte han følgende:

Nei, jeg føler meg ikke som turist der nei. Når jeg går å handler på domus og sånn så treffer jeg mye kjente.

Han tok i stor grad i bruk tjeneste som kommunen tilbydde av både butikker, restauranter og håndverkertjenester og la på denne måten igjen mange økonomiske ressurser i bygda, noe som gjerne blir fremhevet som særtrekk ved sekundærbosatte (Ericsson et.al.,2005).Gunnar hadde aldri bodd der selv, men hytten var arvet og han hadde derfor tilbragt mye tid der gjennom oppveksten. Dette mente han selv kunne ha ført til at han hadde et såpass godt forhold til kommunen. Mange av

de han hadde kontakt med i dag, kom som en følge av at han hadde blitt kjent med de gjennom oppveksten og hadde dermed dannet seg et etablert forhold over tid. Når jeg spurte om han kunne tenkt seg å bosatt seg der fast svarte han følgende:

Ja, det har jeg kunne tenkt meg. Jeg har kunne tenkt meg det, men jeg kommer ikke til å gjøre det! For jeg bor så godt her i byen og jeg er jo egentlig bygutt. Men sånn som nå så bor delvis der og delvis her da. Så det fungerer fint. Så jeg har ikke noen planer om det, men om jeg kunne tenkt meg det blir nok noe annet. Men jeg kommer nok ikke til å gjøre det sånn fast nei. Men kanskje litt periodevis lengre enn nå, det tror jeg nok jeg kan finne på.

Han argumenterte videre for at grunnen til at han ikke kunne tenkt seg det handlet om hvor han var i livsløpet. Den faste arbeidsplassen var fortsatt i byen og han hadde ingen planer om å forflytte seg helt over til bygda med det første. Men som han sa kunne det bli noe helt annet når han ble pensjonist og ikke hadde arbeidsforholdet å ta hensyn til lengre.

Det å skulle bosette seg fast i fritidsbolig kommunen vil nok være et stort steg når man fortsatt er i arbeid, uansett hvor gode mulighetene er for å frigjøre seg fra stedet. Flere poengterte også hvordan fast bosetning ikke var aktuelt hvor der det i var i livet nå, men at det kunne bli mer aktuelt når de ikke lengre var i arbeid. Muligens vil dette være mest gjeldende blant de som har en form for familiær tilknytning til det aktuelle stedet (Williams og Kaltenborn, 1999). Bygda blir ofte fremstilt i et livsfaseperspektiv hvor det er gjort mye forskning på at man ønsker å forflytte seg inn mot byen i ungdomsårene. Likevel er det mange som trekker tilbake når de blir eldre og skal pensjonere seg.

Det jeg fant gjennom denne analysen, var blant de som ikke hadde en familiær tilknytning til stedet var det flere som så for seg at de på et eller annet tidspunkt kunne tenkt seg å flytte dit. Så selv om jeg ikke fant at arbeid kunne ha en direkte påvirkning på at man kunne tenkt seg å bosatt seg der på nåværende tidspunkt, kan det faktum at man arbeider derfra og benytter fritidsboligen og tilhørende kommune mer gjøre at man utvikler et mer etablert forhold til fritidsboligkommunen som gjorde at man på sikt kunne tenke seg å bosette seg der. På denne måten mener jeg at arbeid kan ha en indirekte effekt på ønsket om fast bosetning.

6.0 KONKLUSJON

Hensikten med denne oppgaven har vært å forstå og forklare fenomenet arbeid fra fritidsboligen, og problemstillingen jeg har jobbet ut i fra har vært «Hvordan kan man forstå arbeid fra fritidsboligen ut i fra teori om fleksible og grådige bedrifter?». For å belyse dette har jeg tatt utgangspunkt i sosiologisk teori, tidligere forskning og et egetinnsamlet datamateriale. Datamaterialet har bestått av åtte personer som på ulike måter har en arbeidssituasjon som gir rom for å benytte fritidsboligen i arbeid. Først og fremst var jeg interessert i å finne ut hvordan det i praksis fungerte å arbeide fra fritidsboligen. Basert på fellestrekk og likheter dannet jeg fire hovedgrupper: Konsentrasjonsarbeideren, tidsklemmearbeideren, samarbeideren og deltidsflytteren, som var med å dannet et grunnlag for videre diskusjon. Jeg fant det nødvendig å trekke frem særtrekk både fra arbeidslivet og fritidsboliglivet, for best å kunne forstå hva som lå bak denne handlingen. Arbeidslivet kan bli ansett som hovedstrukturen som man handlet innenfor, mens fritidsboligen på ulike måter ble en løsning for å oppnå fordelaktige resultater. Fenomenet har blitt studert ut i fra et aktørperspektiv, hvor individets begrunnelser har blitt fremhevet. Samtidig har man vist hvordan det eksisterer mange forskjeller i hva man ønsker å oppnå med en handling, men også hvordan strukturen man handler innenfor kan bidra til å legge føringer for ens atferd.

Det særegne ved et fleksibelt og grådige arbeidsliv, som har blitt benyttet som en begrunnelse for arbeide fra fritidsboligen har blitt fremhevet med grunnlag i tre ulike aspekter. For det første har jeg sett på hvordan ansatte i slike bedrifter handler under høye arbeidskrav som kan være vanskelige å tilfredsstille kun ved hjelp av arbeidstiden. En konsekvens av dette er at man blir nødt til å arbeide utover den fastsatte arbeidstiden, noe som også gjelder kvelder og helger. For å kunne få muligheten til å benytte fritidsboligen, blir det å ta med seg arbeid dit en løsning på denne problematikken. Grådige bedrifter har av Sørensen og Grimsmo (1993) blitt beskrevet som «honningfella» som beskriver hvordan man blir fristet inn i arbeid som interesserer en, og man jobber mye som en følge av en dedikasjon til arbeidet. Noen fikk dermed problemer med å løsrive seg fra arbeidet og hadde med seg arbeid til fritidsboligen som en del av en livsstil hvor man alltid hadde arbeid tilgjengelig og jobbet litt hele tiden. Til sist diskuterte jeg også hvordan mange gjerne har med seg arbeid fordi man føler at man må ha med seg noe, selv om man nødvendigvis ikke gjør så mye. Det handlet om at mange fant det problematisk å skulle løsrive seg fra arbeid, nettopp fordi de jobbet innenfor en kultur hvor det var vanlig å jobbe mye og ved å pakke noe arbeid i bagen, rettfærdiggjorde de sin egen handling ved å reise bort.

Det interessante med dette var at disse tre kjennetegnene gjerne har blitt beskrevet som tre gjensidig

utelukkende særtrekk ved arbeidere i fleksible og grådige bedrifter (Rasmussen, 1999; Halrynjo 2007), men jeg fant det hensiktsmessig å skille de fra hverandre da hvorfor man jobbet ikke bare ble avgjort av type arbeid, men også av personlige særegenheter og spesielt fant jeg her tydelige skiller mellom kvinner og menn. Kvinner så i større grad enn menn ut til å ha et ønske om å skille mellom arbeidstiden og fritiden når de var på fritidsboligen og spesielt ble tid til familie og barn fremhevet som et viktig argument for dette. Jeg diskuterte videre rundt hvordan dette kan ha en sammenheng med at de tradisjonelle kjønnsrollene og forventningene man har til kvinnen i ytterligere grad kan utspille seg på fritidsboligen fordi fritidsboligen er fremhevet som et sted hvor familiehygge står sterkt (Willams og Kaltenborn, 1999). Dette kan føre til at kvinnen selv også i større grad føler på å stille til forventningene. Et spennende aspekt ved dette er at dette er observasjon gjort blant kvinner og menn som alle er høyt utdannede og alle har jobber som gjerne blir definert som «gode jobber». En del forskning fokuserer nemlig på hvordan disse kjønnsrollene gjerne kommer til uttrykk ved at man velger kvinne- og mannsrettede yrker, noe som her ikke var tilfellet. Så selv om både kvinner og menn har like høy utdanning, like høy stilling og like høy stillingsprosent vil ikke dette gjør en kjønnsløs. Man lever gjerne ut kjønnsrollene til en viss grad også her og min oppfatning var at disse ble forsterket på fritidsboligen, hvor det tradisjonelle samfunnet var nærmere.

Blant konsentrasjonsarbeiderne, samarbeiderne og deltidsflytteren ble fritidsboligen i seg selv en viktig mekanisme og jeg fant at mange av aktørene handlet ut i fra et bilde om den *rurale idyll*, som tilsa at fritidsboligen skulle være et sted for inspirasjon, ro og avkobling (Bell 2006) og at disse særtrekkene også ble ansett som gunstig for en arbeidssituasjon. Konsentrasjonsarbeiderne ønsket å arbeide fra fritidsboligen nettopp for å få tilgang på disse egenskapene og mente at dette var et sted hvor de fikk gjennomslag for sin arbeidskapasitet. Samarbeideren tok i bruk det sosiale og hyggelige kjennetegnet ved fritidsboligen og benyttet fritidsboligen både som et gunstig arbeidssted men også som en sosial arena hvor man kunne knytte nærmere bånd til sine arbeidsrelasjoner. Som sammenligning, dro mange frem kontoret eller hjemme som et aktuelt arbeidssted, men fortalte hvordan disse stedene inneholdt flere forstyrrelser enn hva som var tilfellet ved fritidsboligen. På kontoret var man omringet av et forstyrrende arbeidsmiljø, hvor det kunne være vanskelig å skulle koble seg helt vekk fra kollegaers krav om å være både sosial og behjelpelig. Hjemme var det gjerne huslige krav som vasking av klær og lagning av mat som ble poengtert som forstyrrelser som man ønsket å distansere seg fra og her fant jeg igjen kjønnede tendenser, hvor det i hovedsak var kvinner som opplevde disse forstyrrelsene ved hjemmebanen og dermed hadde større behov for å skjerme seg.

Av nyere fritidsboligforskning har arbeid fra fritidsboligen gjerne blitt fremhevet som en konsekvens av en moderniseringsprosess som har gjort at fritidsboligene generelt har fått høyere standard, bedre komfort, bedre tilgjengelighet med tanke på fremkommelighet og bedre muligheter for kommunikasjon gjennom bredbånd. Gjennom min undersøkelse fant jeg der i mot at mange som ønsket å arbeide fra fritidsboligen gjorde det som en følge av at de ønsket det enkle tradisjonelle fritidsboliglivet og dette var en måte å frigjøre seg fra moderniteten på. Mange så på det som en fordel å ikke ha muligheten til å vaske klær, se på tv og bruke internett fordi det å ha disse fasilitetene tilgjengelig gjorde det vanskeligere å skulle konsentrere seg om arbeid. For enkelte var tilgangen på bredbånd en forutsetning for å kunne arbeide, men for andre var den manglende tilgangen på dette, hele tanken bak denne arbeidsformen. De ulike oppfatningene rundt dette, så likevel ut til å resultere i den samme oppfatningen om hva den rurale idyllen innebattet og det å kunne skille seg vekk fra ting og være avskjernet ble poengtert som viktig i begge situasjonene. Det jeg fant, var at den følelsen av å være tilgjengelig til en viss grad var en måte å lette samvittigheten på og danne aksept både hos en selv for å kunne reise, men også for å vise seg selv som arbeidsom for andre (slik som kollegaer og arbeidsgiver.) For det var et fåtall som faktisk brukte å være i kontakt med noen, den stunden man var der, det handlet mer om vise seg som tilgjengelig.

En annen vinkling til hvordan jeg opplevde at de utøvde den rurale idyllen var gjennom å ha stor fokus på de primære bruksmåtene av fritidsboligen når de var der. De som vanligvis benyttet fritidsboligen til å ha tilgjengelighet til skog og mark og var glade i å gå tur og gå på ski, gjorde også disse aktivitetene i stor grad når de var der for å jobbe. Så hvorfor ble ikke dette sett på som forstyrrelser? Forskjellen tror jeg ligger i at slike aktiviteter i dagens samfunn blitt fremstilt som sunne, gode aktiviteter som alle bør gjøre mer av. Så selv om noen fortalte hvordan de lett lot seg skifte mellom arbeid og fritid, ved at vær og sesong i stor grad avgjorde arbeidstiden, var ikke dette ansett som et stort problem. Noen fremstilte det på den måten, at en del arbeidstid gjerne gikk tapt, ved at man ble fristet av andre aktiviteter, men det ble likevel ikke sett på som noe negativt. Andre fremstilte denne muligheten som selve essensen til å arbeide fra fritidsboligen, da man hadde større tilgang på å kombinere slike aktiviteter med arbeid.

Fritidsboligen ble generelt tatt mer i bruk når man kunne jobbe derfra og for flere var dette motivasjonen for det hele. Gjennom å arbeide derfra kunne man være dere i lengre perioder i gangen og man fikk dermed tilgang og mulighet til å gå på ski og/eller tur når arbeidsdagen var

over. Spesielt ble dette tydelig hos vedkommende som tilhørte deltidsflytteren, som hadde tatt i bruk fritidsbolig kommunen som bostedskommune i de periodene vedkommende var der for å arbeide. Å være der mye hadde ført til en bedret kontakt til både lokalbefolkningen og bruk av tjenestene som kommunen tilbydde. Med dette i bunn føler jeg å kunne ha bidratt til å vise hvordan arbeid kan være med å skape vagere skiller mellom en primærbolig og en sekundærbolig.

7.0 LITTERATURLISTE

Arnesen, T. & Overvåg, K. (2006) Mellom fritidsbolig og bolig. Om eiendomsregistrering og om bruksendring. *Utmark*, nr. 1/2006.

Alvesson, M. (2000). Social identity and the problem of loyalty in knowledge-intensive companies. I *Journal of Management Studies*, nr. 8/2000.

Børve, H.E. & Kvande, E. (2007). Tidskulturer i en global kunnskapsorganisasjon. I Kvande, E. og Rasmussen, B (RED.) *Arbeidslivets klemmer*. (1. Utgave 107-129). Bergen: Fagbokforlaget.

Bakke, J.W. (2001). Innledning. I J.W. Bakke, E. Fossum, J. Nævdal, H. Vollset, B. Yttri (RED.), *Arbeid på nye måter, perspektiver på fjernarbeid*. (1. Utgave 11-18). Bergen: Fagbokforlaget.

Bell, D. (2006). Variations on the rural idyll i Cloke, P., Marsden, T. og Mooney, P.H. (RED.), *Handbook of rural studies*. London: Sage.

Bungum, B. (2007). Når blir jeg henta? Barns tidsforhandlinger med yrkesaktive mødre og fedre. I Kvande, E. og Rasmussen, B (RED.), *Arbeidslivets klemmer* (1. Utgave 29-58), Bergen: Fagbokforlaget.

By, Bygd og fritidsbolig (2008). *Spørreundersøkelse: By, Bygd og fritidsboliger*. Trondheim: Norsk Senter for bygdeforskning.

Castells, M. (2000). *The rise of the network society*. Oxford: Blackwell Publishing.

Cheal, D. (2008). *Families in today's world*. Oxon: Routledge.

Clegg, S. R. (1990). *Modern Organizations. Organization studies in the postmodern world*. London: Sage.

Coser, R.L. (1991). *In defense of modernity. Role complexity and autonomy*. Stanford: Stanford University Press.

Dam, F., Heins, S. & Elbersen, B.S. (2002) Lay discourses of the rural and stated and revealed preferences for rural living. Some evidence of the existence of a rural idyll in the Netherlands. *Journal of Rural Studies* 18 (4, 461-476).

Ericsson, B., Arnesen, T & Overvåg, K. (2005). Fra hyttefolk til sekundærbosatte. Et forprosjekt. *ØF-rapport* nr. 04/2005. Lillehammer: Østlandsforskning.

Ericsson, B. (2006). Fritidsboliger – utvikling og motiver for eierskap. *Utmark* nr. 1/2006.

Ellingsæter A.L. (2002). Postindustrielle tidskontrakter. I Ellingsæter A.L. og J. Solheim (RED.), *Den usynlige hånd?* (1 utgave, 79-102). Trondheim: Gyldendal Norske Forlag.

Ellingsæter A.L. (2004). Tidskrise i familien? I Ellingsæter A.L. og J. Solheim (RED.) *Velferdsstaten og familien. Utfordringer og familien.* (1 utgave, 128-156). Oslo: Gyldendal Akademiske.

Farstad, M., Rye J.F. & Almås R. (2008). *Fritidsboligfenomenet i Norge.* Notat nr. 11/2008. Trondheim: Norsk senter for bygdeforskning.

Farstad, M., Rye, J.F. og Almås R. (2009). *By, bygd og fritidsboliger 2008. Kommentert frekvensrapport.* Trondheim: Norsk senter for bygdeforskning.

Flognfeldt, T. (2002). Second-home ownership. A sustainable semi-migration. I C.M. Hall og A. M. Williams (RED.), *Tourism and migration. New relationships between production and consumptions.* (s.187-203). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Grefsrud, R. (2003). Lokaløkonomiske effekter og muligheter av fritidshus. Litteraturstudie. *ØF-notat* nr. 04/2003. Lillehammer: Østlandsforskning.

Halrynjo, S. (2007). Alltid beredt? Arbeids – og familiedilemmaer i møte med formelle og uformelle spilleregler i et stort konsern. I Kvande, E. og Rasmussen, B. (RED.) *Arbeidslivets klemmer* (1. Utgave, 81-106). Bergen: Fagbokforlaget.

Hiltunen, M. J. (2007). Environmental impacts of rural second home tourism – case Lake District in

Finland i *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*. Vol.7. nr.3, s. 243-265.

Hochschild, A. (1997). *The Time Bind: When work becomes home and home becomes work*. New York: Metropolitan books.

Håpnes, T. og Rasmussen, B. (2007). Familievennlige kunnskapsbedrifter: Fleksible versus byråkratiske organisasjonsformer? I Kvande, E. og Rasmussen, B (RED.), *Arbeidslivets klemmer* (1. Utgave 146-168), Bergen: Fagbokforlaget.

Ice.net (2010). *Kundene forteller*. Lastet ned fra: <http://www.ice.no/privat/kundereferans-hytte-i-hemsedal.aspx> 01.09.2010.

Jaakson, R. (1986). Second-home Domestic Tourism. I *Annals of Tourism Research*, vol. 13, nr. 3, s. 367-391.

Jystad, B (2000). Hytteliv = Næringsliv. *Utmark*. nr. 2/2000.

Kaltenborn, B. (2002). Å bo i naturen – meningen med hyttelivet. *Utmark* nr. 3/2002.

Kvale, S. (1996). *Interviews: An introduction to qualitative reserch interviewing*. London: Sage publications.

Kvande, Elin (1999). *Doing Gender in Flexible Organizations*. Fagbokforlaget, Bergen (s. 11-101).

Maccobys, M. (1989). Hvorfor jobber vi? Om motivasjon og nye generasjoners verdivalg og krav til arbeidsmarkedet. Oslo: Dagens Næringsliv forlag.

Nilsen, B. T. (2007). *Forskning og faglitteratur om «second homes»/«andrehjem»*. En oversikt over teori og bidragsytere (med kommentert bibliografi). Notat nr. 4/2007. Trondheim: Norsk senter for bygdeforskning.

Norges eiendomsmeglerforbund (2005): *Nordmenn vil jobbe fra hytta*. Pressemelding. 26.05.2005.Hentet 01.08.2010: <http://www.nef.no/index.gan?id=1584&subid=0>.

Overvåg, K & Arnesen, T (2007). Fritidsboliger og fritidseiendommer i omland til Oslo, Trondheim og Tromsø. *ØF-notat* nr. 04/2007. Lillehammer: Østlandsforskning.

Rasmussen, B. (1999). Organisering av kunnskapsproduksjon: Grenseløse jobber og grådige organisasjoner? *KUNNE Nedtegnelsen* nr. 11/1999. Trondheim: SINTEF.

Rasmussen, B. (2001). Mening, identitet og tillit i moderne organisasjoner. *KUNNE Nedtegnelsen* nr. 01/2001. Trondheim: SINTEF.

Schiefloe, Per M. (2003). *Mennesker og samfunn. Innføring i sosiologisk forståelse*. Bergen: Fagbokforlaget.

Seal, C. (2004). Quality in qualitative research i Seale, C., Gobo, G., Gubrium, J.F. og Silverman, D. (RED.), *Qualitative research practice*. London: Sage.

Silverman, D. (2005). *Doing qualitative research*. London: Sage.

Statistisk sentralbyrå (2008a) *God inntektsauke for dei fleste*. Hentet 07.01.10:
<http://www.ssb.no/ifhus/main.html>.

Statistisk sentralbyrå (2008b). *Tidsbruk: Døgnet rundt*. Hentet 07.01.10:
<http://www.ssb.no/norge/tidsbruk/>.

Statistisk sentralbyrå (2009) *I hus og hytte*. Hentet 01.08.2010:
<http://www.ssb.no/norge/bolig.pdf>.

Sørensen, B. A. & Grimsmo, A. (1993). Arbeidsmiljøer i medievirksomhet – kremjobb til krampa tar? *AFI-Rapport* 12/1993. Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet.

Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse en innføring i kvalitativ metode*. Oslo: Fagbokforlaget.

West, C. & Zimmerman, D. (1987). Doing Gender. *Gender and Society* (1. Utgave, 125-155).

Williams, D. R. & Kaltenborn, B.P (1999). Leisure places and modernity: the use and meaning of recreational cottages in Norway and the USA i Crouch, D. (RED.): *Leisure practices and geographic knowledge*, (s. 214-230). London: Routledge.

Yttri, B. (2001). Fjernarbeidets innvirkning på livskvalitet. I J.W. Bakke, E. Fossum, J. Nævdal, H. Vollset, B. Yttri (RED.), *Arbeid på nye måter, perspektiver på fjernarbeid*. (s. 57-70). Bergen: Fagbokforlaget.

VEDLEGG A: Informasjonsbrev til informanter:

ARBEID FRA FRITIDSBOLIGEN

Jeg vil først og fremst takke for at du har sagt deg villig til å delta i undersøkelsen om arbeid fra fritidsboligen. For ordens skyld overleveres dette brevet til deg i forbindelse med intervjuet for at du skal være informert om hva din deltakelse består i.

Dette intervjuet har som hensikt å bidra til en økt forståelse for nye bruksmåter av fritidsboligen og omhandler mer spesifikt de som har en fleksibel arbeidsordning slik at de kan ta med arbeidet sitt og utføre det fra fritidsboligen. Resultatene fra dette intervjuet kommer til å bli brukt som analysemateriale til min masteroppgave i sosiologi, ved NTNU Dragvoll.

Denne oppgaven skrives i tilknytning til prosjektet «Andrehjemsfenomenet og nye bygdekonflikter» som er et samarbeidsprosjekt mellom Norsk Senter for Bygdeforskning og University of Wisconsin på oppdrag fra Norsk Forskningsråd. Prosjektet studerer en kraftig vekst i nordmenns anskaffelse og bruk av forskjellige typer fritidsboliger, gjerne kalt andrehjem. Prosjektet analyserer relasjonene mellom bygd og by og endringer etter hvert som den «urbane» befolkningen bruker mer og mer tid, og legger igjen flere økonomiske ressurser på bygda.

Intervjuet vil omhandle hvordan, når og på hvilken måte du bruker fritidsboligen i arbeid. Intervjuet vil bli tatt opp ved bruk av lydopptaker, og deretter transkribert. Det registreres navn, e-postadresser og telefonnummer i prosjektet, men disse opplysningene vil bli oppbevart separat fra det øvrige datamaterialet. I tillegg registreres det et par bakgrunnsopplysninger som alder, kommune, sivilstatus, barn, type arbeid, hvilken kommune hytten ligger i og når hytten ble kjøpt. Alle opplysninger vil bli behandlet konfidensielt.

Navnelister, e-postadresser og telefonnumre vil bli slettet og det øvrige datamaterialet vil bli anonymisert ved prosjektslutt, senest 09.03.2011. I all rapportering fra studien vil opplysninger om enkeltpersoner være anonymisert slik at de konkrete informanter ikke kan bli identifisert.

Det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekke deg fra prosjektet uten å oppgi grunn.

Prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Har du spørsmål om undersøkelsen senere, kan du ta kontakt med undertegnede eller eventuelt prosjektleder og faglige veileder ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved NTNU, Johan Fredrik Rye på johan.fredrik.rye@svt.ntnu.no.

Med vennlig hilsen

Nathalie Bachke
nathalb@stud.ntnu.no
90679765

VEDLEGG B: Intervjuguide

A. Åpningsspørsmål/Bakgrunnsspørsmål

Først og fremst: Hva er ditt forhold til fritidsbolig og arbeid?

Hvor bor du til vanlig (kommune)?

Eier du en egen fritidsbolig eller disponerer en fast?

Hvis ja i hvilken kommune ligger den og hvor langt er det i kjøretid?

Eier du den alene eller samme med noen andre?

Hvem og hvor mange er det som disponerer fritidsboligen? (familiehytte, eier selv, utleie osv.)

Hvor lenger har du hatt fritidsboligen? (Arv, kjøpt selv osv.)

Hva jobber du med til vanlig og hvor ligger ditt faste arbeidssted?

Vil du si at du har et fleksibelt arbeid med tanke på arbeidstid og sted?

Har du muligheten til å ta med deg arbeidet ditt vekk fra ditt fysiske arbeidssted?

Kartlegging av bruk av fritidsboligen

- Hvorfor valgte du å skaffe deg fritidsbolig akkurat der?
- Hva så du for deg å bruke fritidsbolig til før du kjøpte den/ tok over den?
- Hvor ofte bruker du fritidsboligen?
- Er du her noen ganger alene, eller drar dere helst hit flere?
- Hva er det du bruker mesteparten av tiden på fritidsboligen din til?
- Hvilken standard vil du klassifisere fritidsboligen din i? (Dette spørsmålet blir veldig relativt, men jeg ønsker at de skal spesifisere hva som gjør at de kan si at hytten er god standard/dårlig standard)

B. Arbeid fra fritidsboligen

1. Hvor ofte jobber du fra fritidsboligen?
2. Er det slik at du tar med deg arbeidet når du likevel skal dit eller drar du ens ærend for å jobbe derfra?
3. Når du jobber fra fritidsboligen, har du et fast kontorsted eller varierer det hvor du sitter?

4. Har du fast arbeidstid når du er der?
5. Hvordan holder du effektiviteten oppe? Er det vanskelig å holde på konsentrasjonen?
6. Har du visse tidspunkt du må være online?
7. Benytter du deg av bredbånd? Hadde du kunne jobbet her hvis du ikke hadde det?
8. Føler du at du får gjort like mye der som på kontoret? (Mer/Mindre?)
9. Er det lett at det sklir ut og at du begynner med andre ting når du er her?
10. Hva er hovedgrunnen for at du jobbe fra fritidsboligen?
11. Tror du at du bruker fritidsboliger mer nå som du jobber fra den enn hva du kunne gjort hvis ikke?
12. Kunne du tenkt deg å bosatt deg der fast?

C. Jobbsamlinger/Møter på fritidsboligen

(Dette er en liste over punkter som blir brukt som veiledning. Denne delen må være ustrukturert da det er veldig mange forskjellige måter å gjøre dette på.)

- Drar dere over lengre tid, når dere først har møte på fritidsboligen?
  - Er avstanden til fritidsboligen en faktor som gjør dette attraktivt?
  - Hva tror du de andre på møtet syns om det? Har du fått noen tilbakemeldinger?
  - Har du gjort det flere ganger/ Kommer du til å gjøre det igjen?
  - Hvor bruker dere normalt å ha slike jobbmøter? (normalt: når man ikke er på fritidsboligen)
  - Hva er fordelene med å jobbe fra fritidsboligen fremfor å jobbe fra et annet sted?
  - Blir dere borte over flere dager? Helg/Hverdag?
  - Blir det lengre eller kortere arbeidsdager enn på fritidsboligen? Like?
  - Følger denne muligheten med den type jobb du har?
-
- Kunne du tenke deg å jobbe alene fra hytten?
  - Isåfall hvorfor? Hvorfor ikke?
  - Hadde det blitt vanskelig i forhold til familiesituasjon?

D. Kombinasjon av familieliv og arbeid på fritidsboligen

1. Er du gift eller har samboer?

2. Har du barn?

(Dette kommer mest sannsynlig frem tidligere i intervjuet)

3. Hvis ja, hender det at du tar med arbeidet når familien er der?

4. Blir det vanskelig å skille mellom arbeidstid og fritid når du er på hytten med familien?

5. Har det blitt lettere å dra på hytten når du kan jobbe derfra? (Brukes den oftere) Eventuelt om man *tror* den hadde blitt brukt annerledes hvis man ikke hadde denne muligheten.

E. Avsluttende spørsmål

1. Er det noen fordeler/ulemper med å jobbe fra hytten som jeg ikke har vektlagt men som du ønsker å få med?

2. *Til sist, hvilket år er du født?*